

NOTULEN

van de raadsvergadering van de gemeente Berg en Dal
gehouden op 12 december 2019 in het gemeentehuis

Aanwezig:

Raadsleden: mw L. Albers (PvdA), dhr W.N.A.T. Bakker (CDA), mw M.A. Barber-Hendriks (Polderbreed), mw W.M.L.A. Borremans (Polderbreed), mw E.H.A. van Broekhoven (Voor Berg en Dal), mw J.M.J. Brouwer (VOLG), mw M.O. ten Doesschate (VVD), dhr H.T.J. Eikholt (GVP), dhr F. Gödderz (GroenLinks), dhr W.J.M. Janssen (CDA), dhr W.P.M. Kersten (Sociaal Groesbeek), dhr D.C.E.M. van Loon (CDA), dhr J.H. Peters (Sociaal Groesbeek), dhr J.A.F. Peters (Voor Berg en Dal), dhr G.P.W. Ubbink (Polderbreed), dhr T.H. van der Velden (GJS), dhr R.P. Verheijen (CDA), dhr R. Verstraaten (GVP), mw T.M. Vorderman (D66), mw R.A. Vree (GroenLinks), dhr E.H.A. Weijers (VOLG) en dhr A.R.M. ten Westeneind (GJS)

Voorzitter: dhr M. Slinkman

Wethouders: mw S.G.P. Fleuren, mw E.M. van de Scheur, dhr N.A.V. Verheul en mw E.S.S. Visser

Griffier: dhr J.A.M. van Workum

Verslag: Buro Service Overasselt, mw W.J.J. Verheijen Verkroost

Afwezig: dhr P.G. Maas (GroenLinks)

1. Opening, mededelingen, trekking stemcijfer

De **voorzitter** opent de vergadering om 20.00 uur en heet de aanwezigen alsmede de luisteraars en kijkers thuis welkom op de laatste vergadering van 2019.

Er is bericht van verhindering van dhr Maas.

Het spreekrecht en eventuele stemmingen beginnen bij dhr Weijers (VOLG).

2. Vaststelling van de raadsagenda

De **voorzitter** deelt mee dat er een verzoek binnengekomen is van Voor Berg en Dal om nader te kunnen ingaan op de antwoorden van het college op door hen gestelde vragen over de uitkijktoren. Dit gebeurt bij agendapunt 20. De door Voor Berg en Dal in te dienen motie over dit punt zal daar meegenomen worden. De overige 4 moties 'vreemd aan de orde' zullen daarna in volgorde van binnenkomst behandeld worden.

Agendapunt 5 wordt een hamerstuk met stemverklaring.

Agendapunt 6 wordt een hamerstuk met stemverklaring.

Dhr **Gödderz** vraagt of het voorstel over het reglement van orde, agendapunt 12, van de agenda kan worden gehaald omdat er een onjuistheid staat in de toelichting op het reglement. De **voorzitter** concludeert dat de raad hiermee instemt.

De agenda wordt met inachtneming van bovenstaande wijzigingen vastgesteld.

Mw **Albers**: "Wie weet beter wat er speelt bij de jeugd dan de kinderen en jongeren zelf. De jeugd heeft de toekomst. Dus 'deze' ouderen hoeven niet alles te beslissen. Dat vond ook Thijs Kersten. Hij is 8 jaar en woont in Groesbeek. Hij wil graag kinderburgemeester van onze gemeente worden en heeft daarom een sollicitatiebrief geschreven. Helaas kennen wij nu nog geen officiële kinderburgemeester. Toch hebben wij iets leuks bedacht en dat gaan jullie nu zien."

Er wordt een filmpje getoond, gemaakt door en met Thijs Kersten.

De **voorzitter** dankt voor het filmpje. Het is iets om goed over na te denken. In Berg en Dal is nog geen officiële kinderburgemeester. Mw Albers is druk bezig de kinderen te betrekken bij de democratie. Als er een kinderburgemeester komt, is nu duidelijk dat er al een kandidaat is.

Mw Albers rijkt een presentje uit aan Thijs Kersten.

3. Spreekrecht publiek over geagendeerde punten

Inspreker: Dhr Barton Arnts van Ooij's Moois over duurzame energieopwekking.

"Geachte leden van de ledenraad en aanwezigen,

I have a dream (Martin Luther King, Jr)

Mijn droom is het realiseren van een Zonnepark aan de Leuthsestraat te Ooij, gemeente Berg en Dal, waarbij de daken van de loods en boerderij het eerst worden benut.

Mijn naam is Barton Arnts, eigenaar van familiebedrijf Ooij's Moois. Op de carrousel vergadering van 24 oktober jl. heb ik, toegelicht hoe ik als inwoner van de gemeente Berg & Dal en als ondernemer binnen de gemeente Berg & Dal wens bij te dragen aan de duurzaamheidsambities van de gemeente.

Ooij's Moois is een multifunctioneel landbouwbedrijf in de Ooijpolder dat al jaren zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt en waarbij voedselproductie hand in hand gaan met natuur, landschap en toerisme. Het sociaal en maatschappelijk belang hebben wij hierbij hoog in het vaandel staan. Ooij's Moois heeft inmiddels zeven jaar een samenwerkingsovereenkomst met Pluryn, waarbij 4 dagen in de week het gehele jaar, een dagbesteding wordt aangeboden.

Mijn droom is een Zonnepark te realiseren, waar omwonenden en alle andere betrokkenen een plan maken dat gedragen wordt en verdere uitwerking krijgt.

Zomaar enkele citaten van ondersteuning voor het project Ooij's Moois:

De Stichting tot Behoud van Monument en Landschap in de gemeente Berg en Dal ziet ons gebied, veel meer als landschap waar een dubbelslag geslagen kan worden. Hier kunnen boeren met zonnepanelen duurzame energie opwekken die hen de financiële ruimte biedt om zich ook met kleinschalige, duurzamere landbouw bezig te houden. Met andere woorden: juist deze nieuwe bron van energie-inkomsten stelt agrariërs in staat ook kleinschaliger te gaan boeren. Dat kan uitmonden in de combinatie van mooie zonnevelden met voedseltuinen, struwelen/boschages zoals die ook in het vroegere landschap voorkwamen, voedselbossen, dieren en klein fruit. Hiermee kan grootschalige landbouw zoals na de ruilverkaveling is ingetreden, een halt worden toegeroepen en kan het landschap worden hersteld naar de situatie van een eeuw geleden. Intensieve bemesting zal dan niet langer nodig zijn, overmatig gebruik van bestrijdingsmiddelen evenmin. De natuur zal tot rust komen en meer te bieden hebben aan allerlei dieren. Dat is hoognodig, want de trieste werkelijkheid van dit moment is dat tachtig procent van de bijstand is verdwenen.

Het Burgerinitiatief 'Naar een Duurzame Ooijpolder' onderschrijft het citaat van Monument en Landschap. Het burgerinitiatief hoopt dat de gemeente Berg en Dal serieus wil kijken naar de mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen op agrarische percelen van mijn bedrijf in Ooij.

Ons Burgerinitiatief is van mening dat een veld met zonnepanelen op de laaggelegen plek aan de visvijver aan de Leuthsestraat landschappelijk goed is in te passen. Het verschaft mij de mogelijkheid zijn gehele bedrijf (en daarmee een deel van de landbouw in de Ooijpolder te verduurzamen. Ik vervul daarmee een rol als voortrekker en aanjager voor andere agrariërs in de Ooijpolder die ook zouden willen verduurzamen. Landschap krijgt juist een impuls.

Uiteraard moet de Ooijpolder landschappelijk mooi en open blijven. Door de ligging van het laaggelegen perceel te combineren met een wandeldijk, een stuk voedselbos en percelen met traditionele granen blijven de zonnepanelen vrijwel aan het zicht onttrokken. We verwachten dat de landschappelijke schoonheid met de nieuwe landschapselementen eerder een impuls krijgt dan dat het afbreuk doet. Bovendien kan ik op deze manier mijn andere agrarische percelen ook duurzaam bewerken.

Pluryn, locatie Kemnade is een woon/werkvoorziening in Groesbeek voor mensen vanaf 18 jaar met een licht verstandelijke beperking (LVB) en een zeer complexe ondersteuningsvraag. De Frambozentuin Ooij's Moois is een werkplek waar onze cliënten dit vinden. Wij zijn dan ook zeer positief en blij over de voorgestelde uitbreiding van de frambozentuin Ooij's Moois op het gebied van maatschappelijke verantwoord ondernemen (MVO), participatie en social return.

Hengelsportvereniging "de Voorn" is zeer positief en bereid om de plannen tot Duurzame Energieopwekking te ondersteunen. Het Kasteelsehof ligt over een groot gedeelte van het voorgestelde zonnepark van Ooij's Moois. De combinatie van hengelsport, natuur en een zonnepark zou ideaal zijn voor een mooie, rustige en veilige omgeving waarbij het natuurgebied in ere hersteld kan worden.

Mijn droom is een zonnepark te realiseren waarbij natuur-inclusieve landbouw, een verweving van voedselproductie en natuurlijke ecosystemen kan bieden. Natuur-inclusieve landbouw wordt ook wel gezien als kringloop landbouw met biodiversiteit. Het betreffende perceel is een erfenis van de klei-industrie in de Ooijpolder. Het perceel is lager opgeleverd, droogte gevoelig en minder renderend.

Mijn droom is een zonnepark te realiseren waarbij direct omwonende, maar ook andere bewoners van de gemeente Berg en Dal, financieel van het zonnepark mee kunnen participeren.

Mijn droom is een zonnepark te realiseren waarbij we het water opvangen van de zonnepanelen, dit opslaan in een waterbekken en gebruiken om te irrigeren. Begroeiing met bosanemonen, klavers als stikstofvangers om de biodiversiteit te verbeteren en stimuleren. De mogelijkheid van een spiegelreflex-systeem onderzoeken om onder de zonnepanelen het dag/nachtritme positief te beïnvloeden.

Mijn droom is een zonnepark te realiseren waarbij de combinatie voedselbos, renovatie van de kweekvijvers van de achterliggende visvereniging, openstelling zonnepark publiek, voor scholing en onderhoud en creëren van werkplekken voor mensen waarbij betaald werk niet vanzelfsprekend is.

In mijn pleidooi, wil ik u verwijzen naar het coalitieakkoord Berg en Dal, welke door CDA, Groen Links, Polderbreed en de Groesbeekse Volkspartij is ondertekend. We doen het samen, we willen ruimte geven aan lokale initiatieven en u ondersteunen om dingen mogelijk te maken. Wij willen maximaal inzetten op duurzaamheid en 16% duurzame energie opwekken binnen de eigen gemeente in 2023. Gemeente Berg en Dal zal binnen het eigen ambtelijk apparaat een voorbeeld en voortrekkersrol vervullen. Pak deze kans, leden van de gemeenteraad.

Mijn droom en uitdaging is dat ik met omwonende en betrokkenen de mogelijkheid krijg om in gesprek dit plan verder te onderzoeken.

Concreet verzoek ik u, gemeenteraad van Berg en Dal, om de locatie voor het beoogde zonnepark van Ooij Moois aan de Leuthsestraat aan te duiden als specifieke locatie voor de ontwikkeling van een zonnepark in de Ruimtelijke visie duurzaamheid 2019. Hiermee wordt recht gedaan aan een lokaal initiatief, met draagvlak en meerwaarde voor de omgeving.

Dhr **Eikholt** vraagt of dhr Arnts de motie van de PvdA heeft gezien. Hij vraagt of Ooij Moois aan de daarin gestelde randvoorwaarden kan voldoen. Dhr **Arnts** is van mening dat hij daar aan kan voldoen. Hij is vrij laat begonnen een optimaal draagvlak te creëren, maar die kans wil hij nog benutten en heeft hij naar zijn mening nog niet gekregen.

Mw **Vree** vraagt of dhr Arnts contact heeft gehad met omwonenden die een zienswijze hebben ingediend. Dhr **Arnts** antwoordt dat hij in gesprek is geweest met een woordvoerder namens de bewoners. Aangegeven werd dat ze de raadsvergadering wilden afwachten. De omwonenden zijn veelal mensen die pas in de Ooijpolder zijn komen wonen. Hij zelf is geboren en getogen in de Ooijpolder en kent de geschiedenis en het ontstaan. Hij heeft een gesprek gehad met dhr Dirkmaat van VNC. Met VNC heeft hij op 5% van zijn bedrijf de groenblauwe dooradering toegepast, met kruidenstroken, knotwilgen, hagen. Alles aangebracht zoals gewenst. Dhr Dirkmaat staat ook positief ten opzichte van het initiatief. Dhr Arnts zit waarschijnlijk in de verkeerde hoek en op de verkeerde plek. Hij nodigt de gemeenteraad van harte uit om een keer te komen kijken hoe makkelijk en mooi het gebied aan te kleden is.

Dhr **Peters** (VBenD) zegt dat in de brief van de bewoners wordt gesproken over dat het gebied grenst aan de groene ontwikkelingszone en daarin wordt gesproken dat er voldaan moet worden aan compenserende maatregelen die de natuur en landschappelijke waarde van het gebied vergroten. Hij vraagt wat dhr Arnts aan compenserende maatregelen gaat doen. Dhr **Arnts** antwoordt dat in combinatie met het burgerinitiatief maar ook vanuit de eigen gedachten, waarbij VNC betrokken wordt, de randen als voedseltuin/voedselbos aangelegd worden, mogelijk met een wandelpad op een verhoging van een dijk. Samen met hengelsportvereniging de Voorn probeert hij te zoeken naar een win-win situatie, waarbij de locatie van de hengelsportvereniging ook opgeknapt en gerestaureerd kan worden.

INSPREKER dhr **Pim de Ridder**, Secretaris Stichting Wiek-II.

Stichting Wiek-II werkt aan een duurzame regionale eigen energievoorziening in de regio Arnhem Nijmegen. Dit wordt gedaan op basis van het idee dat er een gemeentelijke inkoop is van duurzame energie, van elektriciteit op een eigen bron, door 16 gemeenten in de regio. Berg en Dal is de 17^e gemeente.

De afspraak is dat Wiek-II eigen projecten maakt. De projecten worden gemaakt met windmolens, zonneparken en waterkracht. Hiervoor zijn kaders nodig. Over dit kader wordt vanavond door de gemeenteraad een besluit genomen. Wiek-II staat te popelen om die projecten verder te brengen, samen met mensen uit de gemeente. Het zijn lokale projecten op lokale eigendommen, die ervoor zorgen dat de revenuen uit de projecten in de gemeente blijven. De projecten moeten mooi zijn, landschappelijk inpassing is belangrijk en dat zit ook in het beleid verankerd. Een derde punt is dat als je het doet, laat zien dat je het goed doet en dat het kan. Als je een project maakt, is er een volledige businesscase nodig. Hiervoor is zon, grond en een aansluiting op het net van Liander nodig. In Berg en Dal zijn er maar twee plekken waar het kan. Eén in Leuth en één in Groesbeek. Later vanavond komt een motie aan de orde over de droppingszones. Die gebieden vallen samen met een potentiële locatie voor de zonneparken. Hij wil meegeven een goede overweging te maken over de toekomst van die locaties.

Mw **Brouwer** hoort dat zoekgebieden alleen mogelijk zijn in Leuth en Groesbeek. Dhr **De Ridder** antwoordt dat als je een zonnepark van enige omvang wilt bouwen, een bepaalde afstand tot het netinpassingspunt nodig is. Maximaal kan dat 10 km zijn. De kabel van het project naar het station kost geld, als de afstand te groot wordt, wordt die kostenpost te hoog.

Mw **Vree** vraagt of dit betekent dat bepaalde gebieden uit de visie daarmee niet rendabel zijn. Dhr **De Ridder** antwoordt dat in de visie rekening ermee gehouden is. Er is een kans dat bepaalde gebieden verdwijnen.

Mw **Vorderman** vraagt of dit betekent dat het zoekgebied uitgebreid moet worden. Dhr **De Ridder** antwoordt dat dat niet het geval is. Zoals het nu in de visie staat, is het goed. Als het veranderd wordt, dan zouden er problemen kunnen ontstaan.

Dhr **Van der Velden** begrijpt dat het initiatief van Ooijs Moois qua afstand aan de kritische kant zit. Dhr **De Ridder** antwoordt dat dat mogelijk is.

INSPREKER: Dhr **Mathé Prick**, voorzitter stichting Monument en Landschap.

De stichting heeft zich meerdere jaren ingezet voor het behoud en de herbouw van de uitkijktoren op de Sterrenberg. De geschiedenis ervan is bekend. De doelstellingen van de stichting richten zich op het bevorderen van het behoud en de versterking van cultuurhistorische en landschappelijke waarden. De uitkijktoren was een bestaand bouwwerk met monumentale waarde, waarover door Monument en Landschap en de gemeente afspraken zijn gemaakt om deze te herbouwen. De gemeente heeft dit vervolgens ook publiekrechtelijk vastgesteld. Vanuit de doelstellingen mogen de stakeholders daarom verwachten dat de stichting zich hard blijft maken voor herbouw op de locatie Sterrenberg. Dat doet de stichting ook. Bij bestudering van de beantwoording van de schriftelijk vragen door het college viel het op dat de locatie Sterrenberg helemaal niet meer vermeld wordt. Naar zijn mening is er nooit een besluit in die zin genomen. De belangrijkste boodschap van de stichting Monument en Landschap is dan ook: de uitkijktoren hoort bij de Sterrenberg. Herbouw op die locatie is tot nu toe eerste keus. Op het moment dat bouw op de oude plaats niet gerealiseerd zou kunnen worden, heeft met name de gemeente gepleit voor een andere locatie en deed ook onderzoek naar de mogelijke realisatie daarvan. Het lijkt dat op dit moment de gemeente wat meer haar eigen weg gaat. De stichting Monument en Landschap meent dat uiteindelijk een oplossing gevonden moet worden die zeker voor de bewoners van Beek aanvaardbaar is. Voor Beek is de uitkijktoren niet alleen een toeristisch gebeuren maar ook een icoon. Zoeken naar alternatieve locaties is prima, dit kan bijdragen tot een betere definitieve besluitvorming. Zoals de ingediende motie stelt, dient die besluitvorming in deze raad plaats te vinden en dient men hier te besluiten of de uitkijktoren op de oude locatie gebouwd wordt of niet. Dank u wel.

Mw **Barber** zegt dat het overkomt alsof er twee stichtingen Monument en Landschap zijn. Bij de beantwoording van de vragen is Monument en Landschap betrokken, maar dhr Prick zegt iets heel anders. Of is er zoveel wisseling geweest in het bestuur dat de overdracht niet goed geweest is. Dhr **Prick** antwoordt dat de geschiedenis bekend is. Het is een moeizame geschiedenis. Daarbij is altijd de keuze geweest te bouwen op de Sterrenberg. Wellicht zijn er echter redenen dat daar absoluut niet herbouwd kan worden. Dan moet er gekeken worden naar andere locaties. Door de gemeente is daar naar gekeken in overleg met Monument en Landschap. Het lijkt dat de gemeente wat meer vooruitstrevend is om

een andere locatie te zoeken dat Monument en Landschap. Locatie Sterrenberg blijft de eerste keus. Monument en Landschap heeft twee sporen bewandeld: meekijken of er überhaupt andere locaties zijn en vergeet de oude locatie Sterrenberg niet.

Mw **Van Broekhoven** is blij met het standpunt. Voor zover haar bekend is er geen reden waarom er op de Sterrenberg niet gebouwd zou kunnen worden, zoals blijkt uit uitspraken van de rechter uit 2014. Dhr **Prick** antwoordt dat het op die plek zou moeten kunnen. Eén van de discussiepunten van de afgelopen jaren is dat de toren niet voor publiek bereikbaar is, behoudens de bepaalde 12 dagen per jaar. Het materiaal waarvan de toren indertijd gebouwd is, is verloren gegaan en de eigenaar van de Sterrenberg stelt niets te voelen voor een namaaktoren. Mw **Van Broekhoven** zegt dat de publieke toegankelijkheid door Monument en Landschap en de gemeente afgesproken is met de eigenaar. Het is niet enkel een toeristische attractie, maar bovenal het hart van Beek. Het heeft een cultuurhistorische waarde.

Dhr **Ten Westeneind** vraagt of het niet jammer is de toren daar te plaatsen als het maar zo beperkt toegankelijk is. Dhr **Prick** antwoordt dat je dan het icoonkarakter verliest.

Mw **Barber** stelt van de orde voor de motie over de uitkijktoren nu niet te behandelen omdat de beantwoording van de wethouder en het verhaal van dhr Prick tegenstrijdig is. Zij vraagt de wethouder dit verhaal bij de eerstvolgende presidiumvergadering toe te lichten. Mw **Van Broekhoven** zegt dat de strekking van de motie is de raad te betrekken. Zij handhaaft haar motie.

Mw **Barber** is van mening dat er een afspraak ligt tussen gemeentebestuur en Monument en Landschap, wat niet meer in de raad zou hoeven. Zij hoort nu echter tegenstrijdigheden en vindt een toelichting van de wethouder nodig. Mw **Vorderman** wil er ook met de wethouder over praten. Er kan een debat plaatsvinden als de motie wordt ingediend bij agendapunt 20. De **voorzitter** concludeert dat de meerderheid van de raad het voorstel van mw Vorderman volgt om bij agendapunt 20 erover te spreken.

POLITIEK DEBAT

4. Voorstel om de “Ruimtelijke visie duurzame energieopwekking 2019” vast te stellen

De **voorzitter** deelt mee dat naar aanleiding van de behandeling in de carrousel er 4 amendementen en 3 moties zijn ingediend. Hij stelt voor eerst de amendementen en daarna de moties te behandelen.

Amendement: Versterken van natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden en het aanvragen van specifieke locaties voor zonnevelden. Ingediend door PvdA, D66, Sociaal Groesbeek, GJS en VVD. Mw **Albers** zegt dat de indienende fracties graag hard aan de slag willen met de doelstellingen. Met het amendement wordt er ruimte en versnelling van de opgave gegeven. Waarom kan bijvoorbeeld iets op de ene plek in de gemeente wel en op een andere niet. Duidelijke kaders zijn nodig. Die krijg je door ze te stellen. Zie daarom onderdeel 1 van het amendement, wat ook door mw Vorderman nog verder toegelicht zal worden. Onderdeel 2 van het amendement gaat over het feit dat de fracties vinden dat men een aanvraag moet kunnen doen om te worden aangewezen als specifieke locatie, ook buiten een zoekgebied. Er wordt uitdrukkelijk niet voor gekozen om de zoekgebieden te verruimen, maar om bijzondere situaties mogelijk te maken, maar dan wel onder hele specifieke voorwaarden. Men beseft dat daardoor ook dilemma's kunnen ontstaan. Er moeten dingen ondernomen worden, initiatieven omarmd worden anders worden de doelstellingen niet gehaald. Ook heeft men te maken met de omgeving, de natuur en de omwonenden. De positie van natuurgebied en landschap moeten als een zwaar criterium meewegen, maar dan wel consequent en juridisch getoetst. Die duidelijkheid wil men met het amendement afdwingen, vooral ook met het oog op eventuele aanwijzingen van hogere overheden zoals de provincie. Juist om die reden is ook opgenomen dat de fracties een pilot buiten het zoekgebied willen starten en wel op een locatie waarvan het college zelf ook heeft aangegeven kansen te zien. Misschien stopt dat traject dan snel omdat het niet werkt, maar dan zijn wel de mogelijkheden en onmogelijkheden duidelijk.

Mw **Vorderman** zegt dat het heel belangrijk is dat bekeken wordt hoe het beheerst wordt. Zonnecellen moeten op een hele mooie manier geplaatst worden, landschappelijk en cultuurhistorisch inpasbaar en rekening houdend dat het gebied bij ontmanteling terugkomt in een circulaire economie. Het beheersplan moet gelden voor de zoekgebieden en de gebieden die daar eventueel nog in kunnen vallen. De fracties willen graag zien dat de ingediende ontwerpen ook gevisualiseerd worden middels een 3D-

compositie. Het zou ook raadzaam zijn als het verschil tussen zonnepanelen en windmolens getoond zou kunnen worden. De biodiversiteit moet vergroot worden. Bij combinatie met agrarische functies dient in het ontwerp te worden aangetoond welke verhouding van bedekking en open grond optimaal is voor functies als gebruik voor schapen, kippen, klein fruit en dergelijke. Dit zouden de kaders moeten zijn waarop altijd getoetst wordt en waaraan zo goed mogelijk voldaan moet worden.

Mw **Van Broekhoven** zegt dat in de carrousel gesproken is over de inrichting van landschap met zonnepanelen en de voorwaarden en is ook gesproken over een voorzet daartoe door de werkgroep Milieubeheer Groesbeek. De wethouder heeft toen gezegd bereid te zijn dat over te nemen onder het principe van pas toe of leg uit. Zij weet niet in hoeverre die criteria anders zijn dan die in het amendement staan. Mw **Vorderman** antwoordt dat de criteria uitgebreid zijn, maar nog niet te zeer ingevuld. De fracties willen het wel sterk kaderen maar niet rigide.

Wethouder **Verheul** antwoordt dat door inspreker en PvdA gepleit wordt voor het ruimer maken van het zoekgebied. Hij wil teruggrijpen op het proces waar gezamenlijk op ingezet is: samen met burgers kijken naar waar mogelijkheden gezien worden, daarna een interne toetst op landschappelijke waarden en een uitgebreide discussie binnen het college. Op een gegeven moment ontstaat er een consensus. Ook is er met de netbeheerder gesproken over het eventueel plaatsen van een extra kast. De zoekgebieden zijn nog steeds precair omdat er bijvoorbeeld bij de droppingszones nog steeds gebieden zijn waar men geen zonneparken wil. Er zal nog gesproken worden over de businesscase voor 10-15 jaar. De werkgroep Milieubeheer heeft goed meegedacht en een aantal voorwaarden gesteld. Deze voorwaarden neemt hij mee en als blijkt dat het ergens beperkt, zal hij terugkomen naar de raad. In het amendement ziet hij veel terug van die voorwaarden. Een toevoeging is de circulaire economie. Hij vindt dat een vanzelfsprekendheid, zeker als het een termijn van 25 jaar betreft. Hij wil dat de initiatiefnemers garanderen dat na 25 jaar alles netjes opgeruimd wordt en in de huidige staat teruggebracht wordt. Het eerste deel van het amendement is volgens hem overbodig. Het tweede deel ontraadt hij omdat daarmee de visie onderuit gehaald wordt. Het project van dhr Arnts is een goed project, maar het ligt op de verkeerde plek en het komt wellicht te vroeg.

Mw **Albers** denkt dat de gemeente al veel te laat is. De doelstellingen worden niet gehaald. Er is bewust niet voor gekozen de zoekgebieden te verruimen. Het is mooi als er een initiatief komt dat ook nog gedragen wordt door omwonenden/deelnemers. Als daar aan meegewerkt wordt, ontstaat er een win-win situatie.

Mw **Vorderman** begrijpt niet dat de wethouder niet meegaat met het amendement. Er wordt niet gevraagd om een enorme verruiming maar om het niet helemaal dicht te timmeren zodat er mooie projecten mogelijk zijn, waar in eerste instantie wellicht niet aan gedacht wordt.

Dhr **Kersten** merkt op dat Sociaal Groesbeek het verwijt kreeg omdat niet ingestemd werd met een bedrag voor een extra ambtenaar voor duurzaamheid. Hij is van mening dat hier winst te halen is. Het hoeft niets extra's te kosten. Ook hij vindt het vreemd dat een GroenLinks wethouder hierin niet meegaat. Hij is benieuwd hoe de fractie van GroenLinks hier over denkt.

Mw **Brouwer** vindt dat er een tegenstrijdigheid in zit. De doelen moeten behaald worden en vervolgens blijkt dat er misschien maar één gebied over blijft als er rekening gehouden wordt met de droppingszones. Zij vindt dat initiatieven niet direct afgeschoten moeten worden, maar dat de gesprekken aangegaan moeten worden.

Mw **Vree** zegt dat het om één extra ambtenaar ging, maar al die extra gebieden vergen veel extra uitzoekwerk. Dat is een probleem. Dhr **Kersten** vindt dat het niet zo kan zijn dat extra zoekgebieden niet onderzocht worden omdat het extra capaciteit kost. Misschien is er juist veel winst te behalen.

Mw **Vorderman** merkt op dat met de kaders die voorgesteld worden het volgens haar wel te doen moet zijn. Het zijn altijd dezelfde vragen en dezelfde kaders. Ambtenaren gaan er heel snel mee werken als ze bekend zijn.

Mw **Albers** hoort ook dat binnen de zoekgebieden er locaties wegvallen. Ondernemers zoeken zelf ook veel uit.

Mw **Ten Doesschate** sluit aan bij mw Albers. Om er zeker van te zijn dat een projectontwikkelaar het gebied in de huidige staat terugbrengt, kunnen er bankgaranties afgegeven worden. Zij begrijpt niet dat het niet toegestaan wordt, het is een pilot.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) zegt dat raad en college burgerparticipatie juist toejuichen. Nu worden ze afgebrand.

Wethouder **Verheul** stelt dat niet op voorhand 'nee' gezegd wordt. Er is heel bewust naar gekeken, ook landschappelijk. Er is gekeken naar wat er geïnvesteerd is in het versterken van het gebied in de afgelopen tijd. Het ligt heel dicht bij een natuurgebied. Er zijn ook burgers die erop rekenen dat dit gebied er niet in zou zitten en nu via een andere weg ermee geconfronteerd worden. Hij stelt dat er 20 initiatiefnemers zijn, waarvan er 15 met een initiatief die binnen de zoekgebieden vallen. Nadat de pilots zijn uitgevoerd wordt bekeken hoe ermee verder te gaan.

Amendement: N325. Ingediend door alle fracties.

Mw **Van Broekhoven** zegt dat het een vrij kort amendement is. In het plan staat om langs de N325 via windschermen zonnepanelen te plaatsen. Haar fractie heeft altijd geijverd voor een open blik over de polder. Het is de entree van de polder, het moet het visitekaartje blijven. De fracties sluiten dat gebied uit als zoekgebied.

Wethouder **Verheul** neemt het amendement over.

Amendement: Ruimere looptijd tot 25 jaar voor zonneparken. Ingediend door alle fracties.

Mw **Van Broekhoven** geeft aan dat in de ruimtelijke visie voorzichtig een termijn van 10 jaar staat voor de aanleg van zonnepanelen omdat de impact op het landschap nog niet duidelijk is. Een termijn van 10 jaar geeft geen rendabele businesscase. Zij is voorstander van het handhaven van de zoekgebieden, maar dan moet het wel rendabel kunnen zijn en zou de looptijd voor zonnepanelen verhoogd moeten worden naar een termijn van 25 jaar.

Wethouder **Verheul** lijkt het een goede aanpassing. Hij neemt het amendement over.

Amendement: Niet opnemen stuk Klein Amerika/St Jansberg in de zoekgebieden. Ingediend door VOLG, VBenD, D66 en VVD.

Dhr **Weijers** zegt dat in de carrousel hier uitgebreid over gediscussieerd is waarna hij aangegeven heeft een amendement in te zullen dienen om het zoekgebied te verkleinen.

Wethouder **Verheul** wil het zoekgebied behouden om te kijken waar er nog ruimte is. In dit gebied is er een initiatiefnemer die daar wellicht iets wil. Dit initiatief zal getoetst worden aan de voorwaarden.

Dhr **Weijers** geeft aan dat als het amendement van de PvdA aangenomen wordt, dit amendement kan vervallen.

Wethouder **Verheul** zegt dat er een duidelijke visie is. Er wordt kritisch naar initiatieven gekeken. Daar wil hij aan vasthouden.

Mw **Albers** stelt dat specifieke locaties naar de raad komen waardoor er duidelijkheid komt.

Dhr **Verheijen** vraagt of de wethouder kan toezeggen dat er een mogelijkheid tot landing blijft op deze historische plek.

Mw **Ten Doesschate** vraagt of het te combineren is. Het landen van parachutisten is gevaarlijk.

Wethouder **Verheul** antwoordt dat hij bij de beantwoording gelijk ingaat op de motie van het CDA. Volgens hem is en/of mogelijk als het zoekgebied groot genoeg is. Herdenkingen moeten doorgang vinden en landingsplaatsen moeten beschikbaar zijn. Het zoekgebied is behoorlijk groot en parachutisten kunnen goed positioneren waar ze landen. Als het niet te combineren is wordt dat meegenomen in de afweging van het initiatief.

Mw **Albers** hoort mitsen en maren en vraagt waarom het als zoekgebied is aangewezen. Zij ziet geen verschil met het verhaal van Ooijs Moois.

Voor dhr **Verheijen** is het van belang te weten of er op Klein Amerika een mogelijkheid tot luchtlanding blijft om wel of niet in te stemmen met het amendement.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) zegt dat de motie Luchtlanding van vorig jaar unaniem werd aangenomen. Deze motie is ingediend om dit soort situaties te voorkomen. Hij vindt dat de wethouder op dit moment wel al te makkelijk over die motie heenstapt. De luchtlandingsplaatsen dienen beschermd te worden.

Wethouder **Verheul** houdt er rekening mee dat de luchtlandingsplaatsen beschermd worden. Hij wil de ruimte houden om alsnog daar te zoeken. Als blijkt dat het niet kan, houdt het op en zal de visie daar op aangepast worden.

Mw **Brouwer** zegt dat er niet voor niets geprobeerd is de landingsplaatsen op een monumentenlijst te krijgen, maar hier zijn geen monumentenlijsten voor. Zij vindt het vreemd dat de wethouder dit gebied toch wil aanhouden, ondanks de motie.

Dhr **Verheijen** ziet het als het uitvoeren van de motie waar dhr Peters naar verwijst. Er moeten geen zonneparken komen op plekken die historisch belast zijn. Er zal dan gezocht moeten worden naar andere zoekgebieden.

Wethouder **Verheul** stelt dat er veel historische landingsplekken zijn. Het is de vraag of op elke plek waar ooit parachutisten zijn geland de initiatieven uitgesloten moeten worden.

Dhr **Verheijen** bedoelt de locaties Klein Amerika en Wylerbaan.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) hoort de wethouder zeggen dat het om een initiatief van 4 hectare gaat op de St Jansberg. Hij weet in Leuth ook nog 8 hectare die vol gelegd kunnen worden. Hij begrijpt het probleem niet, pas het zoekgebied aan.

Motie: De Bruuk / Zoekgebieden. Ingediend door het CDA.

Dhr **Janssen** zegt dat de motie een iets andere insteek heeft. Aansluitend op de insprekers van eind oktober. Het is een gebied wat je wellicht op basis van de criteria zoals in het stuk, nu al als raad kunt uitsluiten. De verschillende argumenten worden in het stuk zelf gegeven. De conclusie van het CDA is: sluit een betreffend gebied, inclusief de landingsplaats, om de verschillende waarden zoals die in het stuk beschreven zijn, nu uit.

De **voorzitter** stelt dat het het gebied betreft ten westen van de lijn gevormd door de Bredeweg, de Koningin Wilhelminaweg en de Bruuk.

Mw **Vorderman** ziet niet waarom je op het vuilstort geen panelen zou kunnen leggen.

Dhr **Janssen** antwoordt dat de vuilstort buiten het gebied ligt. Er is een grens gekozen.

Dhr **Weijers** is van mening dat de strekking van het amendement van VOLG en deze motie gelijk is.

Dhr **Janssen** antwoordt dat het amendement over een kleiner gebied gaat.

Mw **Vree** vraagt of het ook betekent dat er geen zonnepanelen op de daken van de huizen aan de betreffende straten gelegd mogen worden.

Dhr **Janssen** verwijst naar het betreffende stuk.

Mw **Barber** heeft van de wethouder gehoord dat de visie ook gebaseerd is op de avonden die gehouden zijn. Zij was aanwezig op de avond in Groesbeek en zat bij een groepje dat van mening was dat de vuilstort een hele goede locatie zou zijn.

Dhr **Janssen** zegt dat de vuilstort een aangewezen plek is en buiten het genoemde gebied valt.

Wethouder **Verheul** begrijpt de strekking van de motie, maar hij wil de ruimte hebben om met initiatiefnemers hierover te spreken en op basis van criteria een besluit nemen. Hij begrijpt dat er grote waarde gehecht wordt aan historische landingsplaatsen en het landschappelijke van Klein Amerika. De kans dat daar iets gerealiseerd wordt, is heel erg klein. Hij zal bij een initiatief op die locatie de voorwaarden heel zwaar laten wegen. Omdat het gebied groot is, wil hij toch de ruimte hebben om te kijken naar mogelijkheden. Hij ontraadt de motie.

Dhr **Janssen** zegt dat het verschil tussen de motie en het amendement is dat het amendement voorschrijft en de motie een oproep is om volgens die strekking te handelen. Als de wethouder in onderhandeling is met initiatiefnemers, zou hij een argument mee moeten kunnen nemen. De vraag van het CDA is om de wethouder het argument mee te geven dat zijn eigen criteria van toepassing zijn op dat gebied.

Dhr Janssen wil graag dat de wethouder het overleg in gaat gewapend met de motie.

Mw **Vorderman** vindt de motie onduidelijk gesteld. Er staat: Bovenstaande begrenzing van het gebied sluit het plaatsen van panelen op de voormalige vuilstort en rioleerzuiveringsgebied aan de Bruuk uit. Het is het tegenovergestelde van wat dhr Janssen wil.

Dhr **Janssen** merkt op dat het woordje 'niet' weggefallen is. Er moet staan: sluit niet uit.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) vindt de wethouder halsstarrig. Vorig jaar krijgt hij de opdracht mee om de luchtlandingsgebieden te beschermen en toch houdt hij vast aan zijn eigen indruk.

Mw **Vree** zegt dat de motie van Sociaal Groesbeek erover spreekt dat uitgezocht moet worden in hoeverre het aangewezen kan worden als nationaal erfgoed. Als dat onderzoek afgerond is, zijn die zoekgebieden daar niet meer mogelijk.

Dhr **Kersten** vraagt wat het uitmaakt of het wel of geen erfgoed is. Hij vraagt of mw Vree van mening is dat het gebied vrij moet blijven voor de luchtlandingherdenking.

Mw **Vree** antwoordt dat als er een initiatief komt, bekeken moet worden in hoeverre dat in strijd is met een luchtlandingsgebied, het gebied is groot genoeg.

Mw **Brouwer** zegt dat VOLG, net als Sociaal Groesbeek, graag gezien had dat de luchtlandingsgebieden als monument waren aangewezen, maar een dergelijk beleid bestaat nog niet.

Dhr **Bakker** vraagt of de wethouder zich op de hoogte heeft laten stellen welke eisen en normen aan een luchtlandingsgebied gesteld worden. Wethouder **Verheul** heeft dit nog niet nagegaan. Hij ziet dit als een volgende fase.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) merkt op dat er nog geen infrastructuur op Klein Amerika ligt, dus ook niet in het zoekgebied. Wat maakt het dan uit dat afgestapt wordt van het zoekgebied.

Mw **Albers** zegt dat ook hier weer de oplossing is het mogelijk maken om specifieke locaties aan te wijzen.

De **voorzitter** geeft aan dat het tweede overwegingspunt gelezen moet worden als:

'Bovenstaande begrenzing van het gebied sluit het plaatsen van panelen op de voormalige vuilstort en rioolzuiveringsgebied aan de Bruuk **niet** uit.'

Motie: Historische droppingszones. Ingediend door CDA, VVD, VOLG, GVP, Sociaal Groesbeek, D66. Deze motie is behandeld onder amendement zoekgebied Klein Amerika/St Jansberg.

Motie: Cirkel rond melkveebedrijven. Ingediend door CDA.

Dhr **Janssen** pleit ervoor dat er rekening wordt gehouden met landbouwgebieden en met name melkveebedrijven. In de motie wordt gevraagd geen zonnepanelen te leggen in een cirkel met een straal van 500 m rond melkveebedrijven.

Mw **Vorderman** vraagt waarom. Dhr **Janssen** antwoordt dat de landbouwsector bedreigt wordt, specifiek voor melkveebedrijven is de verwachting dat zij het moeilijk gaan krijgen. Hij wil het met deze motie niet nog moeilijker maken.

Mw **Vorderman** is onduidelijk waarom een straal van 500 m gehandhaafd moet worden. Het zijn juist de boeren die graag zonnepanelen op de akkers willen hebben. Dhr **Janssen** antwoordt dat er energieboeren zijn en melkveehouders. Het kan zijn, juist door het animo van boeren om er zonnepanelen neer te leggen, dat melkveebedrijven bedreigt worden. Het kan zo zijn dat er een pachtovereenkomst is en de betreffende eigenaar zegt de pacht op omdat er meer verdiend wordt aan het leggen van zonnepanelen.

Mw **Vorderman** zou de motie meer to-the-point willen hebben. Niet duidelijk is hoe de percelen van de melkveeboeren lopen. Dhr **Janssen** geeft aan dat het een uitgangspunt is dat het CDA wil meegeven aan de wethouder als een opdracht om in specifieke situaties als criterium te hanteren en een prioriteit te kunnen geven aan de melkveehouder.

Mw **Ten Doesschate** merkt op dat met die cirkel het eigendomsrecht van grondeigenaren beperkt wordt. Dhr **Janssen** stelt dat dat niet aan de orde is. Het gaat over het gebruik en niet over het eigendomsrecht. Mw **Ten Doesschate** is het daarmee niet eens. Zij gaat niet akkoord met de motie.

Mw **Albers** vraagt of uitgezocht is wat het gaat betekenen. Zij kan zich voorstellen dat er dan niet zoveel meer overblijft. Dhr **Janssen** heeft dat niet uitgezocht.

Dhr **Gödderz** heeft berekend dat de oppervlakte van een dergelijke cirkel 0,78 km² is. Er zijn 33 melkveehouders in de gemeente, wat betekent dat de totaaloppervlakte dan 26 km² is. De hele gemeente is 94 km² groot. Dhr **Janssen** zegt dat er 25 melkveebedrijven in de gemeente zijn.

Dhr **Eikholt** vraagt of afgesproken kan worden dat wanneer er zonnepanelen geplaatst worden, deze geen negatieve effecten mogen hebben op de bedrijfsvoering van de buurman.

Dhr **Janssen** stelt dat nu appels met peren vergeleken worden. Het betreft hier de zoekgebieden en niet heel Berg en Dal. In de zoekgebieden zijn 3 of 4 melkveehouders gevestigd.

Dhr **Peters** (VBenD) vraagt de wethouder of door al deze maatregelen de doelstelling nog gehaald wordt.

Mw **Vorderman** wijst de wethouder nogmaals op het amendement van de PvdA en andere fracties. Wethouder **Verheul** begrijpt de zorgen van het CDA voor de sector. In de visie is verwoord dat initiatiefnemer draagvlak moet creëren in zijn omgeving. Hij neemt de zorgen van het CDA serieus en zegt toe de ZLTO bij de gesprekken te betrekken, maar hij ontraadt de motie.

Dhr **Weijers** zegt dat VOLG meegaat met de amendementen Looptijd zonnevelden, Duurzame energieopwekking en de N325 en het amendement van de PvdA en andere fracties. Hij is aangenaam verast dat zo'n groot gedeelte van de raad een keer meer wil dan het college, dat komt niet vaak voor. VOLG ziet de ruimtelijke visie als een startpunt waarmee de wethouder op pad kan, gesprekken kan aangaan met ondernemers. Het betekent niet dat het aan de achterkant al dichtgetimmerd moet worden. Het is een startdocument waarin aangegeven wordt wat de zoekgebieden voor dit moment zijn. Als het amendement van VOLG aangenomen wordt, is de motie De Bruuk niet nodig. De andere twee moties worden niet ondersteund.

Dhr **Janssen** gaat niet mee met het amendement van PvdA en anderen. De gedachte is: begin met de zoekgebieden, pas daar de criteria toe. Daar binnen valt het amendement van VOLG. Het CDA handhaaft de eerste twee moties. Hij trekt de motie Melkveehouderij in. CDA is mede-indiener van het amendement N325. Amendement Looptijd zonnevelden is overgenomen.

Dhr **Eikholt** vindt dat het huidige voorstel voldoende voorzien is van criteria waarbinnen alles mogelijk is, maar ook alles kan worden voorkomen. Het is van belang dat de luchtlandingsmogelijkheden blijven en dat historisch waardevolle gebieden worden ontzien. De melkveehouderijen kunnen beoordeeld worden op negatieve effecten op de bedrijfsvoering, maar dat valt onder de noemer draagvlak in de omgeving. Het zou goed zijn na een eerste geslaagd project te evalueren en dat na twee jaar de eerste vijf projecten geëvalueerd worden en dat vervolgens ook gekeken wordt in hoeverre er ook mogelijkheden zijn voor initiatieven buiten de zoekgebieden. Nu moet gestart worden met de eerste vijf pilotprojecten. De amendementen N325 en Looptijden zonnevelden worden gesteund.

Dhr **Ubbink** sluit zich in grote lijnen aan bij GVP. Polderbreed vindt dat gestart moet worden met de visie en dat er slagen gemaakt moeten worden. De amendementen N325 en Looptijden zonnevelden worden gesteund.

Dhr **Ten Westeneind** zegt dat er al menig discussie gevoerd is over het milieu en wat voor kant de gemeente op moet gaan en daarbij zitten raad en college niet altijd op één lijn. Nu is het een keer zover dat een aantal fracties de wethouder meer ruimte willen geven om maatregelen te nemen en dan zegt de wethouder dit niet te willen doen. Hij vindt dat jammer. GJS zal het mede-ingediende amendement van PvdA en anderen ondersteunen. Ook gaat GJS mee met de overige ondertekende amendementen en het amendement van VOLG over duurzaamheid.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) sluit bij voorgaande spreker aan. Hij vindt het jammer dat de wethouder zo halsstarrig is. Sociaal Groesbeek steunt de moties van het CDA niet met uitzondering van de motie over de luchtlandingsplaatsen.

Mw **Vorderman** wil de wethouder meegeven dat hij zich moet realiseren dat overal waar nu zonnepanelen gelegd worden, er geen windmolens meer kunnen komen. Voor één windmolen is 14 hectare zonnepanelen nodig. Zij wil dat de wethouder snel de discussie over windmolens start. Het valt haar tegen van de coalitie dat men zegt dat er gestart moet worden, maar dat bij voorbaat dingen uitgesloten worden. Jammer, een gemiste kans. D66 is ook van mening dat er snel gestart moet worden met de pilots. Zij hoopt dat de wethouder een avond gaat nadenken over de mogelijkheden die in het amendement geboden worden. D66 steunt de amendementen en moties die mede-ondertekend zijn.

Mw **Ten Doesschate** steunt alle amendementen evenals de motie droppingszones en herdenkingsplaatsen.

Mw **Vree**: Wat wij bespreken is de ruimtelijke visie duurzame energieopwekking. Het gaat dus in dit stuk alleen om het hebben van een visie op waar zonnevelden kunnen worden ontwikkeld. Dat gebied is vrij groot. Vanaf het moment dat deze visie in de openbaarheid kwam zijn er ideeën gekomen over delen van dat gebied, waarvan gedacht werd door inwoners dat het daar geen goed idee zou zijn. Aan de andere kant zijn er ook initiatieven gekomen voor aanleg van zonnevelden buiten het gebied dat is

aangewezen in de visie. Het blijkt dat ze niet zo eenduidig zijn. Ook over die gebieden komen tegengelingen. GroenLinks werd steeds heen en weer geslingerd, moeten we nu wel of niet buiten de zoekgebieden toestaan, moeten we nu wel of niet meer gebieden uitsluiten. GroenLinks is van mening dat de visie door grote groepen mensen met veel expertise is uitgedokterd en daar zijn ook kaarten met natuurwaarden en dergelijke bij betrokken. Het college heeft er zijn licht op laten schijnen. Wij gaan er van uit dat met de afweging van alle zienswijzen er nu een afgewogen plan ligt. Wij willen ons daar nu aan houden. Dat wil niet zeggen dat er op langere termijn geen mogelijkheden zijn voor zonneparken buiten het zoekgebied.

Wat betreft de individuele belangen van bijvoorbeeld boeren, daarbij gaat het er wat ons betreft steeds om dat alle belangen, van iedereen die bij het plan in de buurt woont of een bedrijf heeft, goed worden afgewogen. Wij willen wel benadrukken dat de voorwaarden, zoals verwoord in het amendement van PvdA en anderen, door het college als uitgangspunt meegenomen moeten worden. Die uitgangspunten zijn heel goed en duidelijk.

Wij gaan er van uit dat het college ons goed op de hoogte houdt, via informatienota's over de voortgang van de projecten die vanaf nu gaan lopen en ons voorstel is om ook zo snel als mogelijk een evaluatie te houden.

Ons standpunt is: Wij gaan niet mee met de moties over de Bruuk en de luchtlandingsgebieden en de amendementen, behoudens die over de looptijd en de N325, omdat de visie zoals hij er nu ligt wat ons betreft voldoende afgewogen is. De wethouder heeft steeds toegezegd dat er uitdrukkelijk naar alle belangen gekeken wordt. Daarom willen we nu het vertrouwen geven dat dat zal gebeuren.

Dhr **Kersten** is teleurgesteld in met name GroenLinks omdat het gebied erg beperkt wordt. Hij hoort dat GroenLinks misschien op lange termijn wel buiten de zoekgebieden wil kijken, maar het is hem niet duidelijk waarom het op lange termijn wel kan en nu niet.

Mw **Vree** begrijpt de opmerking van dhr Kersten. De fractie heeft er intern ook lang over gediscussieerd, maar er is maar één duurzaamheidsmedewerker en de wethouder is er druk mee, elk initiatief moet echt uitgezocht worden. De ondernemers zoeken ook zelf wel uit, maar het moet wel gecontroleerd worden. Als er nu al 15 voorstellen binnen het zoekgebied liggen, laat deze dan eerst uitzoeken en dan over 1 of 1,5 jaar zou het wellicht wel kunnen als blijkt dat het allemaal heel vlot gaat.

Mw **Brouwer** dacht altijd dat GroenLinks idealen had en dat de klimaatdoelstelling daar één van was. Zij vindt het bijzonder zwak dat het af moet hangen van de inzet van een ambtenaar.

Dhr **Kersten** kent GroenLinks als een partij die op dit gebied alle kansen wil pakken en nu laten ze het lopen. Hij vindt dit onvoorstelbaar.

Mw **Vorderman** vraagt mw Vree of er een stimulerende werking uitgaat van haar woorden er is maar een ambtenaar en er zijn nu al 20 aanvragen. Er moeten veel meer aanvragen komen. Zij snapt de terughoudendheid niet.

Dhr **Eikholt** wil mw Vree een hart onder de riem steken, men is er nu toch in geslaagd dit voorstel door deze situatie te leiden en uiteindelijk kan men snel aan de slag.

Mw **Albers** stelt dat de doelstellingen gehaald moeten worden. Kom met een voorstel hoe men dat voor elkaar denkt te krijgen met de capaciteit. Prioriteiten verleggen is prima, maar men moet ergens voor gaan als gemeente.

Mw **Vree** is van mening dat er meer capaciteit moet komen. Daar zal een voorstel voor komen.

Mw **Albers** heeft juist begrepen dat met voorliggende visie men het wel aankan met één medewerker, ook al liggen er 20 voorstellen. Het gaat alleen maar op als er meer gedaan zal worden.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) wil GroenLinks en GVP erop wijzen dat zij afwijken van het coalitieprogramma. Daarin is afgesproken dat burgerinitiatieven op de eerste plaats staan. Het is nu al de tweede keer dat zij ervan afwijken. Hij vraagt mw Vree of zij verwacht dat particuliere initiatiefnemers, als de energie minder gaat opbrengen, nog steeds interesse hebben. Er wordt nu een kans gemist.

Mw **Barber** merkt op dat er teleurstelling werd uitgesproken over de coalitie dat zij hieraan vasthouden en dit voorstel blijven steunen. Er is een visie om bepaalde gebieden voorlopig eerst vrij te houden. Er worden pilots gehouden. De verwachting is als de doelstelling niet gehaald wordt, dat naar andere mogelijkheden gekeken wordt. Waarom nu al overal beginnen? Er is een duidelijke visie, die gezamenlijk is opgesteld met insprekers. Als dat overhoop gehaald wordt, moet men van voren af aan beginnen en

kan de visie opnieuw ter inzage gelegd worden. Zij blijft ervoor de voorliggende visie vast te stellen met de twee amendementen die Polderbreed ondertekend heeft.

De **voorzitter** constateert dat coalitie en oppositie redelijk vastzitten in het eigen standpunt. Daarmee doet zich het probleem voor dat de stemmen op onderdelen zullen staken.

Mw **Albers** stelt dat het lastig wordt. Als het amendement niet doorgaat kan zij ook niet met de rest instemmen, terwijl zij het wel goede ideeën vond en heeft medeondertekend. Bij dit soort dilemma's zijn er bij iedere locatie net zoveel voors als tegens. Voorop staat dat de doelstellingen niet gehaald worden en het lange termijn denken moet echt voorbij zijn. De visie is nog helemaal niet zo hard en uitgekristalliseerd, ook in de zoekgebieden is nog van alles onduidelijk. Zij heeft er niet zoveel vertrouwen in of het zorgvuldig is bekeken. Zij vindt het niet zo afgewogen. In de carrousel werd zelfs nog aangehaald dat emoties een rol spelen. Iedereen heeft weer een andere emotie bij een andere plek. Daarom ook juist die voorwaarde om er objectief naar te kunnen kijken.

Dhr **Eikholt** vraagt mw Albers welke kant het uitgaat. Zij begon haar betoog met we zijn al te laat en we moeten snel gaan handelen en nu begint het er op te lijken dat het vertraagd wordt.

Mw **Albers** merkt op dat de stemming dat zal uitwijzen. Zij vindt het stuk niet voldoende, wat ook te zien is aan alle moties en amendementen.

Mw **Van Broekhoven** wil zich distantiëren van een kwalificatie over de wethouder. Zij wil hem een andere kwalificatie toedichten en dat is standvastig en daar is zij heel blij mee. Zij vindt dat het een prima visie is om uit te gaan van zoekgebieden. Landelijk is er ontzettend weinig ervaring met grote zonnepanelenvelden. Eerst moet bekeken worden wat het allemaal doet om ook die criteria verder vorm te geven. Binnen de zoekgebieden die er nu liggen is er heel veel kans om ervaring op te doen. Zij is heel blij met wat zij hoort, dat er zoveel initiatiefnemers zijn binnen de zoekgebieden. Men moet oppassen voor de verrommeling van het landschap. Het is maar één keer weg te geven. Dhr **Ten Westeneind** stelt m.b.t. de opmerking over verrommeling van het landschap, dat als hij iemand een pleidooi heeft horen houden hoe hij erover nagedacht heeft en hoe hij dat wil gaan doen om het in te passen in het landschap, dan is het Ooijs Moois. Mw **Van Broekhoven** bedoelt versnippering van het landschap. VBenD steunt de visie en de amendementen die zelf zijn ingediend en die van VOLG.

De **voorzitter** gaat over tot stemming.

Amendement: Versterken van natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden en het aanvragen van specifieke locaties voor zonnenvelden. Ondertekend door PvdA, D66, Sociaal Groesbeek, GJS en VVD.

Voor: VVD, PvdA, VOLG, GJS, Sociaal Groesbeek en D66.

Het amendement is met 9 stemmen voor en 13 stemmen tegen **verworpen**.

Amendement: N325. Ondertekend door alle fracties.

Het amendement is met algemene stemmen **aangenomen**.

Amendement: Ruimere looptijd tot 25 jaar voor zonneparken. Ondertekend door alle fracties.

Het amendement is met algemene stemmen **aangenomen**.

Amendement: Niet opnemen stuk Klein Amerika/St Jansberg in de zoekgebieden. Ondertekend door VOLG, VBenD, D66 en VVD.

Voor: VVD, VOLG, CDA, VBenD, GJS, Sociaal Groesbeek, D66

Het amendement is met 14 stemmen voor en 8 stemmen tegen **aangenomen**.

Mw **Albers** is het eens met de strekking, maar had het beter gevonden als er bepaalde locaties aangegeven hadden kunnen worden. Om die reden heeft zij niet voor gestemd.

De **voorzitter** brengt het geamendeerde voorstel in stemming.

Tegen: VVD, PvdA, VOLG, GJS, Sociaal Groesbeek en D66.

Het geamendeerde voorstel is met 13 stemmen voor en 9 stemmen tegen **aangenomen**.

STEMVERKLARINGEN

Dhr **Weijers** is blij dat de visie is aangenomen. Het is jammer dat er geen meerderheid was om ruimte te bieden, ook nu al op voorhand, aan goede en waardevolle initiatieven.

Dhr **Ten Westeneind** vindt het een goed startdocument maar het is een gemiste kans door goede initiatieven uit te sluiten.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) heeft de wethouder halsstarrig genoemd, maar hij wil hem ook wel standvastig noemen. Maar kom niet terug als de doelstellingen niet gehaald worden, de wethouder heeft de kans gehad!

Mw **Vorderman** is blij dat gestart wordt. Het is jammer dat het amendement van PvdA, D66, Sociaal Groesbeek en anderen niet is aangenomen. Tussen de regels door heeft de wethouder wel toegezegd dat het beheersplan meegenomen wordt en daar zal ze de wethouder aan houden.

Mw **Albers** hoopt dat 'voorlopig uitsluiten' niet te lang duurt.

De **voorzitter** brengt de moties in stemming.

Motie: De Bruuk / Zoekgebieden. Ingediend door het CDA.

Voor: CDA

De motie is met 4 stemmen voor en 18 stemmen tegen **verworpen**.

Motie: Historische droppingszones. Ingediend door CDA, VVD, VOLG, GVP, Sociaal Groesbeek, D66.

Voor: CDA, VOLG, VVD, GVP, Sociaal Groesbeek en D66.

De motie is met 13 stemmen voor en 9 stemmen tegen **aangenomen**.

HAMERSTUKKEN

5. Voorstel om de Najaarsnota 2019 Berg en Dal vast te stellen

Dhr **Weijers** spreekt namens de oppositie. De oppositie zal tegen de Najaarsnota stemmen. De verschillende fracties hebben daar elk hun eigen redenen voor.

Dhr **Verheijen** zegt dat het makkelijk is om ergens tegen te stemmen, maar hij wil graag weten of de oppositie gedacht heeft aan een alternatief.

Wethouder **Fleuren** geeft aan dat als de stemmen staken (11-11) het betekent dat ditzelfde voorstel de volgende vergadering voorgelegd zal worden. Er is dan geen kans meer om nog iets anders te doen. Zij neemt aan dat er bij bepaalde beslispunten problemen zijn en hoort graag een alternatief. Als tegen bepaalde beslispunten gestemd wordt, dan wordt daarmee bijvoorbeeld ook gezegd dat de subsidies van het Rijk voor onderwijsachterstandenbeleid teruggestort zouden moeten worden. Ook wordt daarmee gezegd dat de subsidie die over is voor de pilot inburgering teruggestort moet worden. Hetzelfde geldt voor de pilot lokaal sportakkoord. Ook worden de bedragen afgeraamd voor schuldhulpverlening, actiecentrum participatie, het actieplan duurzaamheid en Oriëntalis. Allemaal besluiten die eerder op een andere manier genomen zijn.

De **voorzitter** licht toe dat als de stemmen staken en het voorstel de volgende vergadering terugkomt, de gemeente verplicht is gelden terug te storten naar het Rijk die dan niet meer ingezet kunnen worden in Berg en Dal. Dat is mogelijk een effect wat de raad niet zal willen.

De **voorzitter** schorst de vergadering voor 10 minuten waarna hij de vergadering heropent.

STEMVERKLARINGEN:

Dhr **Kersten** spreekt namens de oppositie. De oppositie wil tegen het voorstel stemmen omdat er weer een greep uit de algemene reserve wordt gedaan om dit tekort te dekken. Echter, het is strijdig met het financiële en daarmee met het algemene belang van de gemeente Berg en Dal om het voorstel niet te steunen. De oppositie zal het voorstel onder protest steunen met daarbij de toevoeging dat als deze situatie zich volgend jaar weer voor doet, de voltallige oppositie het voorstel niet meer zal steunen.

Dhr **Verheijen** wenst de wethouder veel sterkte en succes. Wat de oppositie wil, wil de coalitie ook, zo weinig mogelijk een greep doen uit de algemene reserve. De raad moet volgend jaar de kans grijpen om de Kadernota goed te behandelen en keuzes maken om binnen de financiële kaders te blijven.

Dhr **Verstraaten** steunt het voorstel, en is blij dat het belang van de gemeente duidelijk voorop staat.

Mw **Barber** steunt het voorstel en is blij dat een deel van de winstverwachting ook binnen is. Zij vindt het fijn dat de oppositie niet nu al bij voorbaat zegt 'dan steunen we het niet', maar dat ze ook gaan nadenken over alternatieven.

De raad gaat akkoord met het voorstel met inachtnaam van de gemaakte opmerkingen.

6. Voorstel om het haalbaarheidsonderzoek naar de verplaatsing van De Mallemolen te beëindigen

STEMVERKLARINGEN:

Dhr **Verheijen** vraagt het college met een nieuw plan te komen en de raad in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken. Uitgangspunt moet zijn: eigen positie, eigen grond, zodat de gemeente niet in een huursituatie terecht komt. Er zijn alternatieven zoals cultuur annex woningbouw. Vooral de behoefte jong en oud moet bekeken worden.

Dhr **Eikholt** lijkt het wenselijk om in een thema-avond te bespreken wat er kan, in samenhang met wat er nog meer mogelijk is. Hij noemt de Maddox en de fanfare. Woningbouw kan meegenomen worden evenals de functionaliteit van de huidige Mallemolen en de bezoekers.

Mw **Barber** zegt dat nu het besluit voorligt het niet te doen, afwachten wat het plan is. Zij is er niet voor om een thema-avond te organiseren. Er moet eerst een goed voorstel liggen.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) stelt dat er weer € 45.000,- weggegooid is. "Had maar naar ons geluisterd!" Niet bouwen op andermans grond, dat kost de hoofdprijs.

Mw **Vorderman** sluit zich aan bij dhr Verheijen, er moet een ander plan komen.

Mw **Ten Doesschate** vindt het een prima voorstel. De Mallemolen op dezelfde plaats als waar het nu staat, goed bereikbaar, ook tijdens speciale evenementen. Zij is bijzonder blij dat ook mensen die slecht ter been zijn, makkelijk naar de ingang kunnen en makkelijk kunnen parkeren.

Dhr **Gödderz** wil ook graag een nieuw plan met extra veel aandacht voor de duurzaamheid.

Mw **Albers** vindt het onderzoek wat mager en de conclusies snel. Kijk goed naar de eigen al uitgevoerde rapporten. Een gemiste kans om het integraal te bekijken. Ook de PvdA vraagt om een nieuw plan. Kijk naar alternatieven en naar het gebied. Zij vindt een thema-avond prima, wellicht in relatie tot het centrumplan.

De raad gaat akkoord met het voorstel met inachtnaam van de gemaakte opmerkingen.

Wethouder **Fleuren** licht toe dat het haalbaarheidsonderzoek veel nuttige informatie heeft opgeleverd. De portefeuillehouder accommodaties en cultuur is er al mee verder gegaan. Het college heeft een besluit genomen dat gekeken zal worden naar hoe op die locatie een betere invulling gegeven kan worden. De portefeuillehouder zal bij de raad terugkomen met hoe het verder aangepakt zal worden. Het wordt vervolgd, niet binnen het project Centrumplan, maar in de normale lijn van de portefeuilles.

7. Voorstel om een verklaring van geen bedenkingen af te geven voor 20 extra zorgwoningen in het Betelhuis op Park Dekkerswald

De raad gaat akkoord met het voorstel.

8. Voorstel om de Huisvestingsverordening Berg en Dal 2020 vast te stellen

STEMVERKLARING

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) zal tegen het voorstel stemmen. In het voorstel is te lezen dat slechts 52% van inwoners van Berg en Dal een woning in dit plaatje krijgen. Sociaal Groesbeek zou graag een hoger percentage (75%) zien. Niet onderzocht is hoeveel inwoners van Berg en Dal de regio in gaan. Meestal is het gedwongen omdat er woningnood is.

De raad gaat akkoord met het voorstel met inachtnaam van de gemaakte opmerking.

9. Voorstel om in te stemmen met de begrotingswijziging 2019 Veilig Thuis

Wethouder **Van de Scheur** deelt mee dat het AB ingestemd heeft met de begrotingswijziging Veilig Thuis. De verschillende onderzoeken die gaan lopen worden afgewacht (kostprijsonderzoek, onderzoek gemeente Nijmegen, onder minister). Het AB wil in de toekomst reëel ramen om begrotingswijzigingen te voorkomen en continuïteit te bieden voor de organisatie.

Het AB heeft al een verkenning gedaan naar bezuinigingsmogelijkheden. Bij de vaststelling van de begroting 2020 van Berg en Dal is gezegd dat er vanaf 2021 1% minder bijdrage voor GR's is.

De GGD heeft de Agis Innovatiefonds hoofdprijs gewonnen voor een project Gezond in Nederland. Het is een online platform voor en door nieuwkomers, die elkaar de weg wijzen in de zorg in Nederland. Tevens geeft het project ook werkervaringsplaatsen voor nieuwkomers.

STEMVERKLARINGEN:

Mw **Brouwer** vindt het mooi te horen dat er ook positieve geluiden zijn. In de carrousel bleek dat er nog veel onduidelijk is. Verwacht wordt, op grond van al die onderzoeken, dat er wel verbetering in komt. Zij gaat ervan uit dat het komend jaar er wel een sluitende begroting is.

Dhr **Janssen** is benieuwd of bij het AB het onderzoek van de gemeente Nijmegen goed gevallen is. Afhankelijk daarvan overweegt het CDA aansluiting te zoeken bij dat onderzoek.

Mw **Vorderman** is blij dat de wethouder haar opmerking in de carrousel over het onderzoek van de gemeente Nijmegen heeft meegenomen. Het is daar gestart door D66.

Mw **Ten Doesschate** is van mening dat duidelijk gemaakt moet worden dat Veilig Thuis geen open eind regeling is. Weer ruim € 53.000,- bij betalen uit de algemene reserves. Het houdt niet op.

De raad gaat akkoord met het voorstel met inachtnaam van de gemaakte opmerkingen.

10. Voorstel om de verordening maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp Berg en Dal 2020 vast te stellen

STEMVERKLARINGEN:

Dhr **Janssen** is het eens met het voorstel maar maakt zich zorgen over een drietal punten. De herindicatie is buiten betrokkenen om geregeld in de verordening. Hij geeft als signaal af dat de richting in de verordening gewijzigd is. De mantelzorg is bij het college belegd en daarover heeft het CDA wat zorgen.

De raad gaat akkoord met het voorstel met inachtnaam van de gemaakte opmerking.

11. Voorstel om in te stemmen met de begrotingswijziging 2019 ODRN

STEMVERKLARINGEN:

Dhr **Weijers** is blij met de verscherping van de zienswijze door het college naar aanleiding van de discussie in de carrousel. De discussie in de carrousel gehoord hebbende heeft VOLG toch wel hele grote vraagtekens of men het komend jaar wel binnen de begroting blijft. VOLG heeft nauwelijks verbetermaatregelen kunnen ontdekken en spreekt de zorgen daarover uit.

Mw **Barber** hoopt dat ODRN haast gaat maken om de organisatie goed op poten te krijgen. Gezien de zaken die eraan komen met de Omgevingswet verwacht zij dat het een heel groot probleem blijft. Zij denkt dat bekeken moet worden hoe dat samen in de regio opgelost kan worden.

Dhr **Kersten** is blij met het wat meer kritische stuk van het college, maar wil vooralsnog niet instemmen met het voorstel. Het gaat weer om € 150.000,- uit de algemene reserve. Tijdens de behandeling in de carrousel heeft de vertegenwoordiger van de ODRN niet voldoende vertrouwen kunnen geven om in de toekomst voldoende sturing te kunnen geven om dit te voorkomen.

Mw **Vorderman** zegt dat D66 de zorg deelt, maar wel instemt met het voorstel. Zij hoopt dat de wethouder het voortaan nog wat vroeger aangeeft en dat het begroot gaat worden.

Mw **Ten Doesschate** vindt dat de tarieven van de ODRN kostendekkend moeten zijn. Waarom moeten andere inwoners van de gemeente meebetalen als iemand anders wil verbouwen? De VVD zal tegenstemmen. Alweer € 148.000,- uit de algemene reserve. Er zijn plannen dat het niet meer voorkomt. Zij is benieuwd.

Mw **Albers** stemt niet met het voorstel in. Zij sluit zich aan bij de eerder geuite zorgen.

Dhr **Peters** (VBenD) is het er ook niet mee eens. Er wordt wederom een greep gedaan uit de algemene reserve. Er is geen grip op de kosten. Onduidelijk is waar het naartoe gaat, vooral op het gebied van de omgevingswet. Het is een beetje een open eind.

De raad gaat in meerderheid akkoord met het voorstel met inachtnaam van de gemaakte opmerkingen.

12. Voorstel om het Reglement van Orde 2020 Berg en Dal vast te stellen

- Dit agendapunt wordt doorgeschoven naar de volgende vergadering -

13. Voorstel om geen wensen en bedenkingen te uiten om lid te worden van de werkgeversvereniging voor gemeentelijke gemeenschappelijke regelingen

De raad gaat akkoord met het voorstel.

14. Voorstel om de belastingverordeningen 2020 gemeente Berg en Dal vast te stellen

STEMVERKLARINGEN

Dhr **Weijers** zegt, gehoord hebbende de begrotingsdebatten, dat VOLG tegen de verhoging van de toeristenbelasting in de vorm waar het college voor gekozen heeft gestemd. Omdat de toeristenbelasting onderdeel is van dit voorstel stemt VOLG tegen.

Dhr **Verheijen** is voor het raadsvoorstel met uitzondering van de verordening rioolheffing 2020 in Berg en Dal. Het CDA is van het begin af aan tegen de jaarlijks cumulerende en structurele verhoging van 5%. Dhr **Kersten** vraagt of dit mogelijk is.

De **griffier** deelt mee dat besloten kan worden per voorstel te stemmen. Bij de begrotingsbehandeling is door de meerderheid van de raad gezegd: dit zijn de verhogingen, dit zijn de tarieven en dat voorstel is geaccordeerd. Wat nu voorligt is de uitwerking van het raadsbesluit. In die zin is het vreemd om tegen een raadsbesluit wat er ligt nu 'nee' te zeggen.

Dhr **Verheijen** zegt dat het CDA ook tijdens de begrotingsbehandeling een voorbehoud heeft gemaakt. De afgelopen jaren is het ook op deze wijze gegaan. Als dit de enige verordening is, stelt hij voor deze eruit te lichten en dat voorstel apart in stemming te brengen. De rest van de verordeningen volgt het CDA.

Mw **Vorderman** heeft het voorstel niet voorbereid als zijnde aan aantal aparte verordeningen. Zij vraagt of dit voorstel later terug kan komen. De **voorzitter** antwoordt dat het voor het nieuwe jaar vastgelegd moet zijn, anders ontstaan er problemen met de tarieven die in rekening gebracht gaan worden. Ook moet er voldoende tijd zijn om de tarieven te publiceren. Mw **Vorderman** stelt dat zij in dat geval genoodzaakt is tegen te stemmen.

Wethouder **Fleuren** antwoordt dat vanavond wordt besloten over of de uitwerking zoals eerder is besloten juist is gedaan, niet over wat er eerder besloten is omdat dat reeds gedaan is op 7 november. Als besloten wordt sommige tarieven niet vast te stellen, bijvoorbeeld de toeristenbelasting, dan wordt er een gat in de begroting geschoten. Het ontbrekende bedrag wordt dan uit de algemene reserve gehaald. Als niet besloten wordt over de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de OZB betekent het dat de tarieven van 2019 blijven gelden plus de prijsindex die afgesproken is bij de kadernota. Daarmee wordt ook een gat in de begroting geschoten.

Dhr **Eikholt** merkt op dat het heel vreemd zou zijn als de stemming vanavond per onderdeel anders zou zijn dan op 7 november. Als iedereen er iets over wil zeggen, vindt hij dat prima, maar dat kan in de vorm van een stemverklaring.

De **voorzitter** begrijpt uit de toelichting van de wethouder dat de raad alleen hoeft te accorderen of hetgeen de raad bij meerderheid heeft besloten op 7 november, goed is uitgewerkt.

Dhr **Weijers** geeft aan dat VOLG destijds ontevreden was met het besluit over de toeristenbelasting, maar stemt toch in met voorliggend raadsvoorstel.

Dhr **Verheijen** vraagt de wethouder of het gemeentelijke rioleringsplan opnieuw op de agenda kan.

Dhr **Verstraaten** is akkoord.

Mw **Barber** is akkoord.

Dhr **Ten Westeneinde** heeft tijdens de begrotingsbehandeling een opmerking gemaakt over de rioolheffing, toeristenbelasting, maar wat voorligt is een correcte uitwerking van het meerderheidsbesluit. Hij kan niet anders dan akkoord gaan.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) gaat met frisse tegenzin akkoord. Sociaal Groesbeek was tegen de vaststelling van de begroting, was het niet eens met de verhoging van de OZB en niet eens dat er nog steeds geen staffeling is.

Mw **Vorderman** stemt in, maar heeft nog een klein protest tegen de toeristenbelasting en de rioolheffing.

Mw **Ten Doesschate** stemt tegen de toeristenbelasting die tot 2021 met 100% verhoogd wordt. De VVD ziet dit als een verblijfsboete.

Mw **Vree** is akkoord.

Mw **Albers** heeft ook niet ingestemd met de begroting, maar is ook hier genoodzaakt om toch in te stemmen, met frisse tegenzin.

Dhr **Peters** (VBenD) is het eens met het voorstel hoewel VBEnD bij de begrotingsbehandeling moeite had met de afvalstoffenheffing en met de toeristenbelasting.

De raad gaat akkoord met het voorstel met inachtnaam van de gemaakte opmerkingen.

ALGEMENE STUKKEN

15. Vaststellen verslagen van de raadsvergadering van 31 oktober 2019, 7 november 2019 en de carrouselvergadering van 28 november 2019

De **voorzitter** deelt mee dat opmerkingen verwerkt zijn van de raadsleden Gödderz en Ten Doesschate en ook is er door de griffie nog een kleine wijziging doorgevoerd.

De raad stelt met inachtneming van de opmerkingen de verslagen vast.

16. Ingekomen stukken

Mw **Vree** merkt op dat bij de ingekomen stukken een brief zit van een inwoner van Rotterdam die een heel relaas houdt over zwarte Piet. Zij ziet niet in waarom daar een reactie op gegeven moet worden. Naar haar mening kan deze brief ter kennisgeving worden aangenomen. De **voorzitter** concludeert dat de raad daarmee akkoord gaat.

Dhr **Peters** wil de brief van de ombudsman (M53) en een reactie van het college daarop graag bespreken op een thema-avond. Hij vindt het antwoord van het college afwijken van wat hij in de praktijk ervaart.

De raad is akkoord met de voorgestelde wijze van afdoening van de ingekomen stukken.

17. Schriftelijke mededelingen c.q mondelinge informatie van het college van burgemeester en wethouders ter kennisname

Er zijn geen mededelingen.

18. Mededelingen door de gemeentelijke vertegenwoordigers in de gemeenschappelijke regelingen

Dhr **Gödderz** wil graag – als “Ambassadeur van Leder1Gelijk in Berg en Dal” – de raad informeren over de toekomstplannen bij Leder1Gelijk, de gemeentelijke antidiscriminatievoorziening. Voor de zomer is een notitie rondgestuurd met daarin het voornemen om drie ADV's te verenigen tot één ADV Oost Nederland. Per 1 januari 2020 is het een feit dat de raden van toezicht van Leder1Gelijk, Art.1 Gelderland Midden en Art.1 Overijssel één organisatie gaan vormen. Er komt dan één directeur- bestuurder en één Raad van Toezicht. Het is geen reorganisatie maar een bestuurlijke samensmelting van drie ADV's met een directeur. Er is in de nieuw te vormen stichting speciale aandacht voor de lokale zichtbaarheid en lokale verankering. Daarnaast zal preventie van discriminatie veel meer body gaan krijgen, en voor O.M. en politie zal er één contactpersoon zijn in plaats van drie. Hoe een en ander vorm precies vorm gaat krijgen is op dit moment nog niet duidelijk, maar zeker is dat Leder1Gelijk komend jaar nog als naam verder zal gaan.

Dhr Gödderz wil een oproep doen om kandidaten voor de Burgemeester Dalesprijs 2021 voor te dragen, voor 2020 zijn wij te laat, de aanmelding sluit over enkele dagen. De prijs wordt uitgereikt aan initiatieven

in het werkgebied van COC Regio Nijmegen. De prijs is bedoeld ter onderscheiding van personen of organisaties, die op vrijwillige basis en op een persoonlijke manier gestalte hebben gegeven aan Artikel 1 van de Grondwet, het artikel dat het beginsel van non-discriminatie verwoordt. Gedacht wordt aan mensen die zich belangeloos inzetten voor de emancipatie van minderheden, voor de gelijke behandeling van achtergestelde groepen en/of voor de bestrijding van discriminatie in de breedste zin van het woord. Voordrachten graag naar de griffie of naar hem sturen.

Wethouder **Van de Scheur** deelt mee dat m.b.t. de inkoop van zorg samengewerkt wordt in de Regio Rijk van Nijmegen. Er wordt gewerkt aan transformatiedoelen zoals minder kinderen in de zware jeugdzorg en meer kinderen langer thuis laten wonen. Vandaag was iemand van de VNG op bezoek in het regionaal portefeuillehoudersoverleg en die gaf aan dat de Regio Rijk van Nijmegen ontzettend goed samenwerkt en koploper is op het gebied van dit onderwerp in Nederland. Dit was fijn om te horen, mede omdat ambtenaar Sigrid Keek daar ook een belangrijke bijdrage aan levert. Het Regionaal Ondersteuningsbureau (ROB) regelt de inkoop en het contractmanagement voor de hele regio, onder andere op het gebied van Jeugd GGZ. Vandaag is daar een themarapportage van ontvangen waarvan de resultaten samengevat zijn op een placemat. Het geeft heel interessante informatie. Via de griffie zal deze informatie gedeeld worden met de raad.

Dhr **Van Loon** deelt mee vanuit de Euregioraad van 28 november jl. dat de begroting 2020 vastgesteld is en de projectagenda geactualiseerd. Er is ook gesproken over een nieuw onderzoek naar aanleiding van een initiatief vanuit de gemeenteraad van Nijmegen om opnieuw onderzoek te doen naar reactivering van de spoorlijn door Groesbeek. De commissie grensoverschrijdende mobiliteit heeft besloten dat zij dat niet zullen doen. Aangekondigd is een nieuw onderzoek te starten naar grensoverschrijdende mobiliteit, maar dan niet naar het specifieke tracé. De scope van het onderzoek wordt breder, niet naar de gemeenten, maar het hele werkgebied van de Euregio. Er is een raadsmemo opgesteld wat via de griffie wordt gedeeld.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) deelt mee dat hij geen zitting meer heeft in de agendacommissie MGR.

19. Mededelingen vanuit de werkgroepen

Dhr **Gödderz** deelt mee dat hij samen met mw Ten Doesschate en mw Jonkman de kerstpakkettencommissie heeft gevormd. In eerste instantie gaat het bij een kerstpakket om een kleine blijk van waardering voor de inzet gedurende het afgelopen jaar. In tweede instantie is men niet alleen inwoner, maar ook als raadslid ambassadeur van de gemeente. Het doel was om door middel van een zo lokaal en duurzaam mogelijk kerstpakket kennis te maken met lokale producten. Dit jaar komt het pakket van de Zuidmolen. Hij wenst eenieder veel plezier met het pakket.

Mw **Albers**, namens de werkgroep Jeugd en politiek. Op het scherm worden ondertussen foto's getoond en de logo's van de scholen die hebben meegedaan aan het programma Democracy, geleid door ProDemos.

"In november zijn er 155 leerlingen van basisscholen uit onze gemeente naar de raadzaal gekomen. om daar het spel "Democracy" te spelen. Wat een enthousiasme, politici-in-spe en goede ideeën zagen we daar voorbij komen!

Windmolens, milieu en afvalbakken en elektrische auto's werden belangrijk gevonden, maar ook brandweer en meer politie vanwege overlast die wordt ervaren bij een oma of het drugsgebruik in Groesbeek. Meer speeltuinen of een snackbar hoefde dan weer niet per se. Partijnamen als groenrechts, linksrecht, puur natuur, partij voor betere en meer leraren en voorzieningen voor mensen passeerde de revue. Veel scholen hadden voorafgaand al de nodige tijd hieraan besteed.

De leerlingen hadden ook vragen voor de raadsleden. Waarom ben je de politiek in gegaan?", "Is het niet saai?", "Maken jullie weleens ruzie?", waren enkele vragen. Af en toe was het wat spannend om in die microfoon te praten en op het grote scherm te verschijnen.

Door het succes van dit project en de leuke reacties worden basisscholen volgend jaar opnieuw uitgenodigd voor Democracy.

We gaan in de kerstvakantie jongeren tussen de 15 en 23 jaar vragen stellen via een vragenlijst. Wij willen graag weten hoe we hen bij de politiek kunnen betrekken.

En zet alvast in de agenda: Op 4 juni 2020 organiseren we een Kinderraad. Hier komt nog meer informatie over.

Kortom, we zijn goed op weg en we zijn blij met het enthousiasme dat we overal ontvangen!

Ik wil namens de werkgroep de griffie, en dan in het bijzonder mevrouw Jonkman, bedanken voor haar inzet en natuurlijk alle kinderen en scholen die zo enthousiast hebben meegedaan.

Niet vergeten om het filmpje van de kinderburgemeester en de enquête voor jongeren te delen.”

20. Spreekrecht raadsleden (mondeling vragen stellen) over niet op de agenda vermelde punten

Motie: Verondieping in de gemeente Berg en Dal

Mw **Albers** deelt mee dat op 26 september het tv-programma Zembla een documentaire heeft uitgezonden, geheten: ‘Gokken met bagger’. In deze uitzending werd duidelijk dat in Nederland niet alles volgens de regels gaat ten aanzien van de verontreinigde grond in natuurplassen storten, de verondieping. De PvdA heeft hierover vragen gesteld aan het college en was teleurgesteld over de beantwoording. Gevraagd is aan het college of het wilde uitzoeken of het in Berg en Dal allemaal goed gaat. De reactie was: Wij zijn niet betrokken. Met deze motie wordt het college opgeroepen:

1. Het onderzoek naar: (1) de veiligheid van de stortingen in de Kaliwaalen (2) de uitgevoerde controles daarop en de registratie daarvan, onmiddellijk te starten,
2. De resultaten daarvan op zo kort mogelijke termijn met de raad te delen.

Inmiddels heeft zij ook een reactie gehad van het bedrijf wat daar bezig is en zij geven zelf aan dat zij heel graag willen meewerken. Wat ook jammer is, is dat zij uit de Sociale Media moesten vernemen dat deze vragen zijn gesteld.

Wethouder **Verheul** antwoordt dat aan de ene kant de gemeente er wel iets mee te maken heeft en aan de andere kant niet. De ODRN moet erop toezien in het kader van milieu en luchtkwaliteit. Van sommige zaken is het Waterschap het bevoegd gezag of Rijkswaterstaat of de politie en daar heeft de gemeente ook geen expertise op. Hij is wel blij met de reactie van K3. Als K3 aanbiedt om hier een presentatie te geven is hij bereid Rijkswaterstaat te vragen hoe zij erop toezien en wat de resultaten zijn. Hij gaat zelf geen onderzoek doen of er derden voor inschakelen. Als hij de motie in die zin kan lezen, kan hij hem overnemen.

Mw **Vorderman** hoopt dat de wethouder dan met de resultaten terugkomt naar de raad.

De **voorzitter** concludeert dat de motie overgenomen is.

Motie Sterrenbergtoren

Mw **Van Broekhoven** laat een aantal dia's zien van de Sterrenbergtoren en licht deze toe.

Naar aanleiding van de beantwoording van de vragen van het college op de vraag naar de stand van zaken is VBenD geschrokken van het feit dat er nu gezocht wordt op een lager gelegen gebied in de Millingerwaard. Daar ligt de historie van de toren niet. Van de week stond in de Rozet een ingezonden brief en dhr Prick van Stichting Monument en Landschap heeft zojuist een betoog gehouden. De afgelopen 15 jaar zijn de gemeente en de stichting gelijk opgetrokken. De stichting geeft aan dat er een mindere voet van gelijkheid is ontstaan. De gemeente zou een eigen weg zijn gegaan. Zij vraagt de wethouder of zij dit beeld herkent. VBenD weet niet beter dan dat er begonnen was, jaren geleden bij de aanvraag van de vergunning, maar dat er alleen nog wat ontbrekende stukken zouden moeten worden aangeleverd. Wat is de stand van zaken daarvan? Welke stukken moeten nog worden aangeleverd en zijn die inmiddels aangeleverd? Waarom handhaaft de gemeente de harde afspraak niet dat de eigenaar een volledige aanvraag doet voor het verkrijgen van die omgevingsvergunning? De wethouder heeft laten weten dat de provincie vraagt om een onderzoek waaruit blijkt dat de realisatie op de stuwwal een onmogelijkheid is. Volgens de rechtspraak uit 2014 blijkt dat dit allemaal al uitgezocht is. Er waren geen belemmeringen meer. Waarom zou de gemeente financiering van een toren in Kekerdome overnemen van Staatsbosbeheer? Waarom wijkt de wethouder van de eerder door haarzelf vastgelegde afspraak van 12 dagen openstelling per jaar? Is de wethouder met VBenD van mening dat er niet alleen

maar toeristische waarden zijn aan die toren maar bovenal en eerst dat die toren van grote cultuurhistorische waarde is voor de gemeenschap van Beek. De toren dateert van 1938 en in de jaren na de oorlog was dat een prettige haven voor mensen die er nog op terugkijken omdat daar lekker gerecreëerd kon worden. De motie is voor haar een noodgreep omdat de toren anders naar de Millingerwaard gaat. Overwegende dat:

De Sterrenbergtoren vanaf 1938 van grote toeristische en cultuurhistorische waarde is voor Beek;

Er na de bouw van een Toscaanse villa op de Sterrenberg bindende afspraken zijn gemaakt met stichting Monument & Landschap, de gemeente Ubbergen en de eigenaar voor herplaatsing van de toren op de Sterrenberg;

Ook na de verdwijning van de toren in 2013 er opnieuw bindende afspraken zijn gemaakt voor herbouw toren en plaatsing op de Sterrenberg met openstelling 12 dagen per jaar;

Er geen alternatieven zijn gevonden op de stuwwal in Beek en er in dat geval zou worden teruggevallen op de afspraken van plaatsing op de Sterrenberg;

Er zich geen feiten of omstandigheden hebben voorgedaan die tot wijziging van deze afspraken kunnen leiden.

Roept het college op geen besluiten te nemen en toezeggingen te doen over de Sterrenbergtoren voordat de raad zich hierover heeft kunnen uitspreken en met een voorstel te komen voor behandeling in de raad.

Wethouder **Visser** zegt dat de tweede serie vragen eind van de ochtend binnengekomen zijn, deze zullen schriftelijk beantwoord worden. Met de beantwoording van de vragen uit september is uitgebreid antwoord gegeven door het college op de huidige stand van zaken. Het is een jarenlange zoektocht naar een locatie waar de toren herbouwd zou kunnen worden. Deze zoektocht is samen met Monument en Landschap, de eigenaar en de gemeente gestart. Monument en Landschap heeft indertijd vast laten leggen dat de toren herbouwd zou gaan worden en de gemeente heeft dat ook vastgelegd. Tijdens het hele proces is de gemeente met verschillende instanties in overleg geweest. Er zijn 12 of 13 locaties op de stuwwal serieus bekeken. Al die tijd heeft Monument en Landschap volgehouden alleen maar op de stuwwal te willen zoeken. Ook door het vorige college zijn er uitgebreide gesprekken geweest met Monument en Landschap. In de nadagen van het vorig college is er via inwoners van Kekerdome en Staatsbosbeheer een verzoek gekomen voor een toren in de Millingerwaard. Staatsbosbeheer kon het niet betalen en voor de gemeente was er geen reden om daar iets te doen.

In augustus 2018 heeft zij een gesprek gehad met de toenmalige voorzitter van Monument en Landschap, toen was het nog onbespreekbaar om over een locatie in de polder te praten. Op 27 augustus heeft het college van diezelfde voorzitter, die toen terugtrad, vernomen dat het bestuur erop gebrand was om een locatie te vinden, maar die ook andere meerwaarde zou kennen. Hij kondigde daarmee aan dat hij als voorzitter en bestuurslid terugtrad en dat hij het volgende gesprek nog met mandaat van het bestuur zou voeren.

Op 26 september 2018 is er ambtelijk (dhr Gerards) met dhr Thus en dhr De Jong een afspraak geweest. Op dat moment kwam dhr Thus met nieuwe voorstellen onder de titel 'Zicht op het landschap'. Die voorstellen behelsden een aantal locaties op het hoog, in een uitermate beschermd gebied en op Duits grondgebied. Die vielen sowieso al af. De andere locaties, drie, werden genoemd in de polder. De gemeente was met stomheid geslagen. Zij citeert uit het verslag van die bespreking "De gemeente spreekt de verbazing uit over de ontvangen presentatie. De verkenning van Monument en Landschap bevat alternatieve polderlocaties die in het verleden door de heren De Jong en Jansen namens Monument en Landschap nadrukkelijk zijn afgewezen wegens strijdigheid met inzichten van het stichtingsbestuur. Dhr Thus licht het rapport toe en hij geeft aan dat dit gedragen wordt door het bestuur van Monument en Landschap." Op een later moment is nogmaals met hen gesproken.

Op 2 november heeft het college een brief van Monument en Landschap gekregen. Zij citeert: "Er is voor het hoog, wat het realiseren van kijkmomenten betreft, gekozen voor de uitbouw van vista's. Tussen de bomen een toren plaatsen betekent qua zicht concurreren met bomen, dit moeten we niet willen. Het is visueel te prefereren op een boomloze stuwwal. Ook is de toren indien geplaatst nabij de villa locatie Sterrenberg te beperkt (12 keer per jaar) toegankelijk, hetgeen een groot nadeel betekent." "Een keuze voor de locatie nabij de Sterrenberg is tevens een keuze voor onzekerheid. Het is niet gezegd dat de toren daar na het uitvoeren van een quickscan ruimtelijk onderbouwing kan komen gezien de

mogelijke bezwaren. De stichting zou om die redenen willen afzien van de locatie omgeving Sterrenberg en wil kiezen voor een opstelling in het Laag. Hiermee kan dan ook een realisering op kortere termijn beoogt worden en dit dossier afgesloten.” “Overbodig te melden dat iedereen unaniem van mening is dat het thema ‘de toren’ van de agenda moet en het land in.”

Op dat moment heeft de gemeente het alternatief voor een toren in de Millingerwaard ingebracht. Samen is afgesproken om dat op haalbaarheid te onderzoeken. Die richting is door Monument en Landschap ingezet. Alle deelnemende partijen staan daar achter. Het college heeft zich in november ook uitgesproken om die locaties te gaan onderzoeken. Een jaar verder zit men nog steeds in een langdurige onderzoeksfase.

De wethouder is uitermate verbaasd over de reactie van Monument en Landschap vandaag. Het is anders dat wat met elkaar is afgesproken en anders dan het pad wat men met elkaar wil bewandelen. Zij heeft zojuist kort met dhr Prick gesproken en die gaf aan dat het nog steeds belangrijk was dat de locatie Sterrenberg blijft staan. Dat is indertijd ook door Monument en Landschap aangegeven en ook door de gemeente, als de locatie in de polder niet lukt, kan men daar altijd op terugvallen. Wel is afgesproken het pad Millingerwaard met elkaar te gaan uitzoeken.

Mw **Van Broekhoven** heeft waardering voor de openheid en is ook met stomheid geslagen. Zij begrijpt nu de opmerking van mw Barber over twee stichtingen. Zij wil met klem een beroep doen op het terugvallen op de oude afspraak. Een toren in de Millingerwaard is een goed idee, maar niet deze toren, deze afspraak, deze financiering, deze historie.

De **voorzitter** stelt voor om het punt nu van de agenda te halen, alles op een rij te zetten wat er aan de hand is en dat dan in het presidium bekeken wordt hoe de raad dit kan behandelen.

Mw **Brouwer** vindt dat een goed voorstel. Zij is van mening dat de stichting Monument en Landschap intern goed bespreekt wat het nu is.

Mw **Van Broekhoven** gaat ermee akkoord, met de toezegging van de wethouder om nu geen verdere stappen te zetten. Er zijn burgers in de zaal aanwezig, die al bijna 4 uur wachten, omdat zij dit ook een heel belangrijk punt vinden. Ook hier is te spreken over een burgerinitiatief, er zijn in 2 dagen tijd 350 handtekeningen verzameld. Het leeft heel erg.

Wethouder **Visser** vindt het lastig die toezegging te doen. Vorig jaar zijn gemeente en Monument en Landschap met elkaar een weg in geslagen, gesteund door het hele bestuur van Monument en Landschap. Afgelopen jaar is er verschrikkelijk veel geïnvesteerd in en betaald voor onderzoeken om de weg die afgesproken is te doorlopen. Zij begrijpt dat het inwoners van Beek aan het hart gaat dat die toren niet meer op die plek terecht komt, maar de motivatie van Monument en Landschap was ook dat inmiddels de bomen na 20 jaar al veel hoger gegroeid zijn en voor de uitzichten die er nu nog zijn is geen toevoeging van een toren nodig. Alle locaties die er lagen voldoen niet aan de voorwaarden. Het is of beschermd gebied of er moet eerst flink gekapt gaan worden om het uitzicht weer te creëren. Zij wil de motie afraden omdat het om een hele andere opdracht gaat.

Mw **Vorderman** vraagt of er openheid van zaken gegeven kan worden en ook de mailwisseling tussen Monument en Landschap en de wethouder. Zij had begrepen dat er inderdaad wel gekeken is naar andere plaatsen, maar dan wel in Beek bij het Wylerbergmeer en dan blijft de toren toch in bezit van de mensen uit Beek. Dat is iets anders dan een toren in de Millingerwaard.

Wethouder **Visser** zegt dat de optie Wylerbergmeer evenals een optie voor een locatie bij het pontje is aangedragen. Er is onderzoek gedaan. Het ligt op het terrein van Leasurelands of het zou bij de Querdamm zijn en dat lag moeilijker. Er is met elkaar besloten om naar de locatie Lange Paol te kijken. Zij vindt het geen enkel probleem om aan het wob-verzoek tegemoet te komen en zal de gespreksverslagen en briefwisseling verspreiden.

De **voorzitter** begrijpt dat de wethouder niet wil stoppen met het onderzoek. De procedures lopen al heel lang. Voordat het presidium bij elkaar komt zijn die procedures niet afgerond.

Mw **Van Broekhoven** wordt er heel ongerust van. Zij heeft het idee dat een heel groot deel van de inwoners van Beek gewoon gepasseerd is. De **voorzitter** antwoordt dat dat niet het geval is. Geconstateerd is dat de situatie mogelijk heel anders ligt dan mw Van Broekhoven had gedacht. Er wordt openheid van zaken geboden en alles wordt gedeeld met de raad. De toezegging is gedaan dat er geen procedures aflopen of onomkeerbare besluiten worden genomen.

Mw **Van Broekhoven** gaat ermee akkoord.

Dhr **Verheijen** krijgt de indruk dat het college goed in de gaten heeft hoeveel impact deze discussie heeft, met name bij de bevolking van Beek. Het lijkt hem verstandig dit in het presidium met het college door te praten en niet alleen te varen op de rol die de stichting heeft. Het gaat om het sentiment wat leeft in Beek.

Gezien de tijd, wordt de vraag van **Sociaal Groesbeek** schriftelijk gesteld.

Motie: Verbod lachgas. Ingediend door de GVP.

Dhr **Eikholt** zegt dat de gemeente Nijmegen het verbod op de verkoop van lachgas gaat instellen. Om te voorkomen dat de handel zich verplaatst naar de aangrenzende gemeenten is hij van mening dat ook de gemeente Berg en Dal een dergelijk verbod moet instellen. Hij begrijpt dat het ook in groter verband op de regionale agenda staat, maar is van mening dat het nu al opgepakt moet worden.

Mw **Vorderman** vraagt hoe dat gehandhaafd moet worden.

Dhr **Eikholt** antwoordt dat die vraag in de motie staat.

Mw **Vorderman** stelt dat dat zo niet kan. Zij vraagt waar het van betaald zal worden.

Dhr **Eikholt** antwoordt dat het zo zal zijn dat de politie in Nijmegen een handelaar tegenkomt die druk bezig is met de verkoop van lachgas. In Nijmegen mag dat niet, die handelaar pakt zijn bakfiets en fiets de gemeentegrens over en gaat hetzelfde in bijvoorbeeld de gemeente Berg en Dal doen. Hij wil dat voorkomen. Er is naar zijn idee geen extra inzet dan de normale politie-inzet voor nodig.

Mw **Albers** heeft van de burgemeester begrepen dat er in deze gemeente geen grote problemen zijn. Zij wil de landelijke uitkomsten afwachten.

Dhr **Eikholt** heeft de staatssecretaris op TV gehoord en aangegeven werd dat het nog wel een hele tijd kon duren voordat het landelijk geregeld zou worden. De staatssecretaris riep de gemeenten op om dat zelf alvast op te pakken. Op dit moment is het probleem er niet, maar het kan ook geregeld worden op het moment dat het probleem zich wel voordoet.

Dhr **Peters** (VBenD) vindt het een goede motie. Hij heeft in de krant gelezen dat de burgemeester van Arnhem de minister en staatssecretaris gesmeekt heeft om maatregelen te nemen. Hij zou het prettig vinden als in de motie opgenomen kan worden dat ook landelijke maatregelen gevraagd worden.

Mw **Ten Doesschate** heeft dit een paar jaar geleden ook voorgesteld in het presidium. Zij is blij dat een andere fractie met dit voorstel komt en hoopt dat de stemming veranderd is.

De **voorzitter** antwoordt dat het in de APV opgenomen kan worden, los van landelijke regelingen. Het betekent dat er een verband zou moeten zijn met een openbare orde probleem. Dat constateert de politie op dit moment niet. Hij zou graag de landelijke regeling afwachten, dat is ook overzichtelijk voor de nationale politie. Dit kan nog even duren, ook omdat het door de Tweede Kamer moet. Omdat het wat onzeker was, heeft de VNG er vanaf gezien om het in de modelregeling op te nemen. Verschillende gemeenten in de regio zullen die wijziging in de APV naar alle waarschijnlijkheid wel doorzetten, vooruitlopend op de landelijke regelgeving. De politie geeft aan dat als het aan de APV toegevoegd wordt, het waterbedeffect voorkomen zou kunnen worden. Op basis van de huidige praktijkervaring is er geen noodzaak. De toezichtcapaciteit is beperkt. Opnemen in de APV is een signaalfunctie die de mogelijkheid geeft op te treden als het zich voordoet. Hij stelt voor bij de volgende wijziging van de APV een tekst hierover voor te leggen. Hij kan de motie overnemen.

Dhr **Verheijen** zegt dat met het regelen van zoiets in de APV een signaal afgegeven wordt en er is een mogelijkheid op te treden bij excessen. Dit zou in regionaal verband opgepakt moeten worden.

Mw **Ten Doesschate** stelt dat de gevolgen van lachgas heel ernstig kunnen zijn.

Dhr **Eikholt** trekt, met de toezegging dat het bij de volgende wijziging van de APV opgenomen wordt, de motie in.

Motie Gemeentefonds - Als we verder de trap af moeten, komen we onder water. Ingediend door GroenLinks.

Mw **Vree** geeft aan dat deze motie verder gaat dan de motie van GJS bij de begrotingsraad. Gevraagd wordt een herziening van het systeem van financiering. In de motie van GJS ging het er meer over dat de taken in overeenstemming moeten zijn met de financiën, een oproep om geen extra taken op te pakken. GroenLinks gaat het niet over de taken maar over het geld en met name het trap op trap af-

systeem. Als het rijk alle taken naar de gemeente overhevelt is het logisch dat ze daar minder geld uitgeven, maar het is ook logisch dat de gemeente meer geld uitgeeft. Dat systeem moet herzien worden.

Wethouder **Fleuren** is het ermee eens dat het trap op trap af-systeem niet meer van deze tijd is sinds de gemeente de nieuwe taken heeft gekregen zoals op het gebied van het sociaal domein waar alleen maar een toenemende vraag is. Daarop zijn al acties uitgezet waardoor de motie overbodig is. In de Tweede Kamer is een motie aangenomen om te onderzoeken hoe de effecten voor gemeenten verminderd kunnen worden. Deze is mede tot stand gekomen door de inzet van de wethouderskring Financiën. Zij wil die weg vervolgen, er is regelmatig overleg met die wethouders. Eerder heeft de raad een motie van een andere gemeente ondersteund met deze strekking en ook van de VNG. Ook de provincie is het ermee eens. Zij vindt de motie overbodig.

Mw **Vree** is van mening dat de motie steun geeft, een signaal uit de raad.

Wethouder **Fleuren** antwoordt dat de motie ook weer oproept tot extra werk en niet meer resultaat oplevert dan de inspanningen die al gedaan zijn.

Mw **Vree** zegt dat het onderdeel van de andere gemeenten er al uitgehaald is. Het verzoek wat overblijft is dat de wethouder de motie meeneemt in de overleggen en ziet als een steun in de rug.

Wethouder **Fleuren** kan de motie, met die betekenis, overnemen.

De **voorzitter** concludeert dat de raad de motie steunt.

Motie: Houtkap in Groesbeekse bossen. Ingediend door de oppositie.

Dhr **Kersten** (Sociaal Groesbeek) zegt dat duidelijk zichtbaar is dat in de Groesbeekse bossen veelvuldig bomen worden gekapt en dat het op een wijze gebeurt die ook nog voor veel gevolgschade zorgt. Dit heeft tot gevolg dat veel historische bomen en bosgebied wordt gekapt en erg veel schade ontstaat aan historische ribben en boswallen. Deze manier van werken leidt tot heel veel ongenoegen bij de recreatieve bezoekers van de Groesbeekse bossen. Hij verzoekt het college om ervoor te zorgen dat in gang gezet wordt dat de bestemming zodanig gewijzigd wordt dat het historisch erfgoed in het Groesbeekse bos bewaard blijft en op korte termijn in gesprek te gaan met Staatsbosbeheer om de werkwijze van het kappen van bomen zodanig aan te passen dat schade aan paden en wallen en met name ook het schelpenpad wordt voorkomen.

Wethouder **Visser** kan de motie overnemen. Het klopt dat de bestemming van het historische erfgoed niet geregeld is in het bestemmingsplan. Het is niet meer dan redelijk dat in het nieuwe omgevingsplan de cultuurhistorie in het bos daar ook een plek in krijgt. Zij wil dit wel koppelen aan het nieuwe bosbeheerplan waar nu aan gewerkt wordt. Staatsbosbeheer heeft toegezegd, ook naar aanleiding van wat er laatst in het ribbenbos tot groot verdriet gebeurd is, dat ze in 2020 met zo'n plan komen. De bedoeling in de nieuwe omgevingswet is om die onderwerpen integraal aan te pakken en dat zal ook voor dit onderwerp zeker gelden. Tegenwoordig wordt met heel groot materieel bomen gekapt. Duidelijk is waar dat toe leidt. Zij is al in gesprek met Staatsbosbeheer en zal dat blijven doen, over die manier van werken.

Mw **Vorderman** zegt dat in 2020 een plan komt. Dat is nogal rekbaar en zij is bang dat er intussen meer schade wordt aangebracht. Wethouder **Visser** antwoordt n.a.v. wat er laatst is gebeurd in het ribbenbos de kap is stilgelegd. Jammer genoeg bleek dat bij een aantal medewerkers niet doorgekomen te zijn en werd de kap verder gezet. Vlak daarna is het stilgelegd en is toegezegd dat er verder niet gekapt wordt in afwachting van dat bosbeheerplan.

De **voorzitter** concludeert dat de raad de motie unaniem steunt.

21. Afscheid van de heer R.P. Verheijen (CDA) als raadslid van de gemeente Berg en Dal

Dhr **Janssen**: "Het is al enkele jaren geleden dat ik in deze ruimte, veilig op de tribune weliswaar, genoot van mensen, politici, die hun best deden om anderen te vertegenwoordigen in deze raadszaal. Er waren Jannen bij, Maria's, Theo's, Sjaken en nieuwelingen - dag Hennie, dag Dave – en er was een constante factor. Die is er nog. Die was toen in de Groesbeekse politiek en nu nog aanwezig, goedenavond Mechteld.

Je moet een goed begin hebben, zei mijn vader tegen mij, en een goed eind. Die twee moet je niet te ver uit elkaar laten liggen, dan doe je een hoop mensen een plezier. Mijn vraagstelling: Durf ik het aan

beste Rob, beste mensen, om zelf het CDA de vraag te stellen of wij het in 2005 goed gedaan hebben. Kunnen we nu, eind 2019, gepast afscheid nemen van dit raadslid. Heeft hij het goed gedaan? Afscheid van deze politicus, die in de politiek zo groen als gras in 2005 begon. Hij begon bij zijn grote leermeester, zo noemt hij hem nog steeds, Jan Poelen. Hij begon voor het CDA. In de oppositie, dat wel. Voor de beoordeling van Rob maakt dat feit niet zoveel uit dat het CDA in de oppositie zat. Rob zal het aantal keren niet kunnen noemen, maar het kwam tot zijn en mijn groot plezier, met een zekere regelmaat voor dat een motie, bijvoorbeeld bij een begrotingsbehandeling door de toenmalige coalitie werd weggestemd, waarna de betreffende wethouder zei dat hij die motie eigenlijk wel – er zaten wat goede ideeën in – wilde overnemen. Rob kon, met andere woorden, al gedijen in een duaal systeem en zo functioneren in een duale raad, voordat het woord was uitgevonden. Even een terzijde.

Laten we de beantwoording van de vraag niet te spannend houden. De politiek is al belastend genoeg, stress brengend. Voor mij is het stress brengend om in het openbaar op te treden, ook nu. Het voordeel wat mij dat opgeleverd heeft, Rob, zul jij moeten missen. Ik ben al 5 kg kwijt. Terzijde.

Terug naar de vraag. Ik was toen waarnemend afdelingsvoorzitter in de aanloop naar de verkiezingen van dat jaar, toen zei ik tegen Jan: Jan, ga jij eens een nieuw team bouwen, jij moet ermee werken. Een team van wat jongere mensen, die een tijdje meedoen en er ook toedoen. Jan kwam met Rob.

Beste Rob. Grote vriend en politiek kompaan. Wat moeten we zeggen als we jou de maat willen nemen. Sommigen meten politiek succes af aan het aantal regels dat je haalt in de krant. Nog een terzijde. Ik las in de krant - het was toevallig de Sud Deutsche Zeitung, die ik nooit lees - over drie pertinente leugens die normaal gesproken heel vaak gebezigd worden, ook in de politiek. Ik zal er straks twee noemen. Ik wil er met eentje beginnen. Ik zal het kort houden.

Rob begon zijn carrière op de judomat, hij maakte korte metten. Rob koos niet voor de lange, maar voor een hele korte zeilboot, werd direct kampioen in zijn klasse. Vermeldenswaard. Hij maakte zijn schoolloopbaan heel kort, hij had een verkorte versie. Hij maakte zijn Havo-opleiding niet af en koos voor een korte, directe weg om politie te worden. Hij zei: meteen beginnen. Hij hanteerde de korte wapenstok in plaats van de lange lat. In sommige kringen is dat nog spreekwoordelijk. Ik zal er niet op doorgaan, ik zal het kort houden. Bij je werkgever speelde je je in de kijker met je hang naar mensen, in je vakbondswerk kwam dat voor en je interesse in personeelswerk nam toe en je volgde een studie, je hield het kort, je maakte het niet af. Niet korter, maar wat langer dan zijn studies duurde zijn activiteiten bij Berg en Dals Bloei, in de politie vakbond, in de ACP, pak weg 30 jaar in verschillende bestuursfuncties. Zijn honden. Hij was secretaris bij de KMPV, dat is iets met politiehonden, bij de bond voor de diensthond. Ik wist niet dat die bestond, je leert elke dag bij. En hij is 30 jaar actief in de raden voor medezeggenschap en nu professioneel bij de OR van de politie Oost Nederland. Ik noem nog de stichting Christus Koningbeeld, die zich over dat beeld ontfermde. Als je goed oplet en je hebt er een gave voor en je gelooft er in en de wind staat goed, dan kun je zien dat het hoofd van Christus Koning, het lijkt mij een beetje meewarig, dat dat hoofd schudt als hij over de bordjes met Romeins waterwerken uitkijkt, denkt Rob. Ik vraag me af of die twee een band hebben Christus Koning en Rob. Je moet in elk geval in allebei geloven.

Zoals ik zei, Rob is 15 jaar geleden in de politiek gekozen na wat voorwerk van Jan Poelen. Een snelcursus, weer kort. Hoe schrijf ik pakweg 15 moties in een korte tijd. Drie kwartier moet genoeg zijn. Dat deed hij samen met Dave, want die was ook gevraagd om de CDA gelederen te versterken. Gelukkig blijft hij het doen.

De vraag was dus: Is het een goed recht van Rob om na 15 jaar in deze politiek te kiezen voor een andere levenswijze. Je neemt je voor om meer te genieten en de waarschuwingen uit het medische circuit ter harte te nemen. Wat ons betreft, met een dikke voldoende mag hij daarmee beginnen. Het leven begint bij 60.

Nog even kort over je persoonlijkheid, daar moet ik toch even bij stilstaan. Je was en je bent robuust in je opstellingen, dat geeft duidelijkheid, ook als je daar niet om verlegen zit. Je bent loyaal, dat siert je. Je bent betrokken bij mensen, al valt dat ook wel eens verkeerd. Je wilt structureren, je hebt verwachtingen van mensen, dat wil je uitdragen. Je hebt je principes, die draag je ook uit. Soms zit er iemand bovenop de apenrots, dat stoort anderen soms, je bent daar niet mee onbesproken, al was het alleen maar omdat er ook andere kandidaten zijn om bovenop de apenrots te zitten. Wij zijn eigenlijk trots op je. Wij hebben je mogen koesteren in je zon, in je warmte, wij hebben ook wel eens in de kou gezeten

als jij meende dat je wat anders moest doen. Een beetje bevlogen ben je, gelukkig, wij zijn een partij die drijft op betrokken mensen. Wij hebben onze kernwaarden.

Rob, bedankt dat jij je zo hebt ingezet om die uit te dragen. Het gaat je goed en doe de groeten thuis. Je moet een goed begin hebben zei mijn vader als je iemand moet toespreken in de politiek en een goed eind en die moet je niet te ver uit elkaar laten liggen.

Ik wilde ermee ophouden maar ik realiseer me dat er nog twee dagelijkse gezegden zijn waarvan je je af kunt vragen of het een leugen is. Ik zal er een noemen: Dank voor uw aandacht. En de laatste, die heb ik niet meer. Het ga je goed.”

Mw **Ten Doesschate**: “Rob, het afscheid. Meneer Verheijen. Het zal verder Rob zijn.

Meer dan 12 jaar heb jij voor het CDA in de raad gezeten. Eerst naast jouw leermeester Jan Poelen, daarna als fractievoorzitter van het CDA. Je bent altijd erg open over jouw privéleven geweest, het wel en het wee. Je bent politiemans, jij zegt altijd diender. Je probeerde ons raadsleden te intimideren door met jouw telefoontje in de hand te zeggen: Ik weet alles over jullie allemaal. Dat viel niet in goede aarde. Nu het zoet.

Met tomeloze energie stortte jij je op de verkiezingen. Niets was te dol: grote posters van Rob met een enorme grote knalgroene bril en een knalgroene bouffante om jouw nek langs de Zevenheuvelenweg. Dat stukje weg dat ook nog “de hel” heet. Het CDA haalde de landelijke pers hiermee. Het bleek een goede greep, het CDA werd de grootste partij, eerst in Groesbeek en toen in Berg en Dal. Eind vorig jaar kreeg jij een fikse longontsteking en belandde in het ziekenhuis. “Old man’s friend” heet dat, maar jij was blijkbaar nog te jong. Het hakte er toch flink in en jij bleef enkele maanden thuis en jij begon eens over je verdere leven na te denken. Jij nam enkele drastische beslissingen: Je ging scheiden. De raad vond jij eigenlijk ook maar niets, noch het college noch je eigen wethouder. Dus het was tijd om uit de raad te stappen.

Je was voorzitter van de vertrouwenscommissie om een nieuwe burgemeester te selecteren. Dat heb je goed gedaan. Het was een vreselijke rit nadat we hier de beslissing hadden genomen om naar het privéhuus van meneer Slinkman te rijden. Ik dacht eigenlijk dat je dat ding al op het dak van de auto had gezet, maar dat was niet zo. We zaten niet achter een crimineel aan, we gingen iets leuks doen, dus ik dacht: komen we er ooit aan. We kwamen er aan en 20 minuten eerder dan de rest.

Je was carrouselvoorzitter, niets dan lof. Moeilijk een goede vervanger te vinden. Het afscheid valt je blijkbaar toch niet mee, wij hebben geturfd bij jouw laatste carrousel als voorzitter. 7x heb jij gezegd: ‘dit is mijn laatste carrousel’. Het zal ons niet verbazen als wij toch nog veel van jou zullen horen want jij hebt nog een taakje bij de lokale omroep, jouw uitlaatklep.

Je woont nu in Millingen en toevallig weten wij dat daar een flink tekort is aan vrijwilligers, vervelen hoeft jij je daar niet!

Tot slot: Al ben jij nog zo verliefd, Rob, op den duur heb jij toch een kachel nodig!”

Dhr **Verheijen**: Realiseren jullie je dat het vrijdag de 13^e is? Het gaat de geschiedenis in als de nacht van Verheijen, denk ik.

Voorzitter, dank voor het woord. Ik heb begrepen dat ik deze nacht zeker niet het laatste woord heb. Ik heb voor deze gelegenheid een paar woorden op papier gezet en heb gekozen voor de titel “Afscheid nemen bestaat niet”, naar een prachtig lied van Marco B.

Beste politieke vrienden, geacht college, Jan, Esther en Remco van de raadsgriffie, lieve Nel onze bode die keer op keer er voor zorgt dat alles op rolletjes loopt, zeer gewaardeerde medewerkers van de ambtelijk organisatie, aanwezigen, maar vooral alle inwoners van onze prachtige gemeente Berg en Dal.

Iets later dan gepland het is inmiddels vrijdag de 13e december 2019 eindelijk is het zover ik stop met mijn politieke werk als raadslid, fractievoorzitter, carrousel-voorzitter en politiek leider van een prachtig team mensen die zich stuk voor stuk inzetten voor de samenleving en pal staan voor het algemeen belang en welzijn van onze inwoners.

Die passie en inzet voor de samenleving merk ik zeker ook bij jullie, collega’s. Raadswerk is veelomvattend, tijdrovend, niet vrijblijvend en levert niet altijd die waardering op die je zou mogen verwachten. Het

raadswork is vaak slopend maar de eer om volksvertegenwoordiger te mogen zijn, houdt velen van ons op de been. Het heeft mij persoonlijk in ieder geval heel veel moois opgeleverd en als mens verrijkt. Het afgelopen jaar is er in mijn leven veel gebeurd en dat heeft geresulteerd dat ik besloten heb om te stoppen met dit mooie werk. Tegen mijn vriend en voorzitter van het CDA Berg en Dal, Twan Vissers, zei ik: "Ik stop er mee, het kost me te veel van mijzelf, de koek is op". Hij begreep mij en gaf mij de ruimte om dit besluit bij mij te laten landen.

Ik heb zelf het besluit genomen, maar had heel veel mensen om mij heen die vertrouwen in mij hebben. Ik ben hier bijzonder trots op dat mensen loyaal aan je blijven, ook al zijn sommigen het niet altijd met me eens. Ik ben dus ook zeer trots op mijn CDA-clubje, mijn fractie, mijn CDA-bestuur en natuurlijk onze leden. Afgelopen maandag heb ik een prachtig afscheidsmoment beleefd in De Mallemolen.

Nu sta ik hier in het "Witte Huis" in Groesbeek en is het tijd om los te laten verantwoordelijkheden over te dragen aan anderen en erop te vertrouwen dat het goed komt. Het klinkt zo makkelijk, maar het heeft bij mij veel te lang geduurd voordat ik in de gaten had dat er maar één ding echt belangrijk in het leven is en dat is je eigen gezondheid en levensgeluk. Kennelijk is het voor mij nodig geweest dat alles bij elkaar kwam maar ik ben trots dat ik uiteindelijk de rust heb gevonden en bij mezelf ben uitgekomen.

Het begon voor mij in 2005, mijn grote voorbeeld Jan Poelen, onze grijze eminentie, ook wel bekend als het CDA-motie-kanon, kwam bij mij op bezoek in Berg en Dal en wilde mij in zijn nieuwe politieke team hebben. Met Dave van Loon zijn we in 2006 aan de raadsklus begonnen Jan hield ons voor dat het ons een paar uurtjes per week zou kosten nou dat is danig uit de hand gelopen.

Jan is nog steeds als een vader voor mij, ook al is hij nu 3 jaar niet meer onder ons, hij blijft altijd in mijn gedachten. Regelmatig heb ik aan de Kloosterstraat nog afstemmingsoverleg met Jan als het even moeilijk wordt zijn inzichten, humor en deskundigheid zullen mij eeuwig bij blijven. Jan heeft mij geïnspireerd en veel geleerd. Ik weet dat dat voor velen van jullie ook zo is.

Ik kan zeggen dat ik Jan echt heb leren kennen, wij leken altijd een onneembare vesting, een irritante tandem, waar niemand door heen kwam, maar ik kan jullie verklappen dat we zeer vurige debatten hebben gehad keihard op de inhoud, maar we hadden een tomeloos respect voor elkaar wij waren oh zo zuinig op onze relatie.

Ik vraag jullie om zuinig op elkaar te zijn, ook al doe ik even niet meer mee. Wees respectvol naar elkaar, luister zonder oordeel naar anderen, koester het vrije woord en ga altijd voor de inhoud. Gun elkaar het succes en zoek elkaar op als het gaat om het algemeen belang, we zitten hier namelijk niet voor niets. Ik ben groot voorstander van het dualisme en dat lijkt een open deur. Mijn opvatting is dan ook dat het primaat bij de Raad ligt. Ik ervaar dat dit in het bestuur en politiek zeker nog niet het geval is. Of hier echt verandering inkomt weet ik niet, maar ik weet zeker dat openheid en transparantie ons dichterbij onze inwoners kan brengen.

Ik bent trots op mijn fractie, op Wilm, Dave, Wim, Nick en Hans trots op Sylvia Fleuren, een kei van een wethouder die weet wat ze wil en inhoudelijk zeer sterk is, maar zeker nog moet wennen aan het Berg en Dalse dualisme, zeker als het haar eigen CDA-fractie betreft.

De eerste 9 jaren van mijn raadslidmaatschap heb ik waarschijnlijk een lichte vorm van oppositie-PTSS opgelopen, vanaf 2015 mocht het CDA als grootste fractie de lead nemen. Nou weet ik niet wat erger is, oppositie-PTSS of coalitie-stress? Blijft onverlet dat ik altijd geprobeerd heb om bij de inhoud te blijven en nooit op de mens te spelen, wel de vinger op de zere plek en vaak op het randje en ja het klopt dat ik me door niemand mijn mond laat snoeren of in een keurslijf laat drukken.

Afgelopen week ben ik gedecoreerd omdat ik alweer 40 jaren bij de politie werkzaam ben, ik mag nog een paar jaar en ben trots op mijn vak. Ik heb mijn raadswork met dezelfde overtuiging en passie uitgevoerd zoals ik in mijn werk zit. Waakzaam en Dienstbaar, moedig en de stap naar voren durven te zetten, loyaal aan je werk, je collega's, maar bovenal loyaal aan mezelf natuurlijk vanuit een integere grondhouding.

Gaat alles dan ook altijd goed? Nee zeker niet, ook ik ga af en toe op mijn gezicht en wat dan? Ik herinner mij nog een moment uit de Groesbeekse raadsperiode toen ik op de inhoud zover ging, dat een wethouder in de emotie schoot en zelfs wilde aftreden. Ik heb het gelukkig die Politieke avond enigszins goed kunnen maken door zelf door het stof te gaan en in de openbaarheid oprechte excuses te maken. Eric kan zich dat nog wel herinneren, denk ik.

Ik wil eigenlijk zeggen dat mensen fouten mogen maken, maar dat er zeker ruimte moet zijn om die fouten te herstellen Daar hoort zelfreflectie bij en een grote dosis moed om je kwetsbaar op te durven stellen. Ik heb geleerd om dit te doen en wel vanuit een stuk authenticiteit. Wat je ziet, is wat je krijgt. Bij mij geen dubbele bodem of dubbele agenda. Ik besef me dat dit echt wel lastig is in deze samenleving waar je direct wordt afgerekend en waar mensen altijd een opvatting of mening hebben.

Kom aan het einde van mijn laatste rede in deze gemeenteraad. Nee wees niet bevreesd, ik ga niet zingen. Afscheid nemen bestaat niet, mijn hart blijft bij het CDA, bij mijn fractie, maar ook bij jullie, collega's in de raad, en het college. Ik ga jullie stiekem missen en neem wel even afstand van alles om mijn eigen spoor te volgen. Houdt elkaar vast en zoek de samenwerking, laat heel Nederland zien hoe wij in Berg en Dal duaal regeren en voor het algemeen belang willen gaan.

Ik dank Wilm als mijn vervanger en als vriend niemand had ooit verwacht dat het wat tussen ons zou worden. Ik dank mijn maatje van het 1e uur Dave en wens hem heel veel succes met de fractie. Ik ben zeer trots dat ik mijn raadszetel mag overdragen aan straks het jongste raadslid in onze regio, Nick Bakker. Nick je krijgt in Wilm een prima coach, ik heb vertrouwen in je. Wim, jij gaat zorgen voor de verbinding en op z'n tijd een muzikale omlijsting, want speulen en zingen dat kan je. Sylvia, voor jou blijft mijn hulplijn altijd open staan, kijk maar of je er gebruik van wilt maken, maar houd je eigen koers en vooral rug recht. Je kunt de klus aan, succes!!

Beste voorzitter, beste Mark, bedankt voor jouw vertrouwen in mij, ik vergeef het je dat je soms ambtelijk boos op me was en tegen me schreeuwde Soms mag het schuren want zonder wrijving geen glans. Wist je overigens dat wij samen toch maar mooi meer dan een miljoen hits op Dumpert hebben gehaald? Dat doen niet veel politici ons na.

Lieve mensen, bedankt dat ik jullie collega heb mogen zijn, het ga jullie goed hopelijk in goede gezondheid."

De **voorzitter**. De rolmaat ligt er nog. Die kan straks terug. Ik ga het ook niet over Christus Koning hebben. Hoewel, mocht je onze lieve heer in een andere gedaante ook nog van dienst willen zijn, daarstraks zag ik bij het aanrijden dat het kerststalletje weliswaar is geplaatst, maar dat het kindje op de grond voor de kribbe ligt. Misschien dat jij er wat aan kunt doen. Als je toch bezig bent, de heilige Jozef ligt er achter.

Beste Rob, er is al veel over jou gezegd door Wilm, Mechteld en daarnet ook door jou zelf. Graag neem ik ook de gelegenheid om een paar woorden tot jou te richten in deze laatste raadsvergadering dat jij als fractievoorzitter van het CDA in ons midden bent. Wij hebben elkaar leren kennen, het is al genoemd, in de sollicitatieprocedure voor het burgemeesterschap van Berg en Dal. Jij was voorzitter van de vertrouwenscommissie en heette mij welkom in een zaaltje van een hotel ergens op de Veluwe. Dat voorzitterschap was zeker geen eretitel, want je had een gezelschap van maar liefst 15 mensen te managen. Het was voor mij als kandidaat indrukwekkend, maar ook voor jouw als voorzitter zeker geen sinecure. Er zaten nogal wat karakters aan tafel. Over die procedure zal ik verder vanwege de geheimhouding niets vertellen, maar eenieder is het erover eens dat jij dat voorzitterschap op een voortreffelijke manier invulling hebt gegeven. Een hele goede start voor een vruchtbare samenwerking.

Ik heb jou in de jaren daarna, Rob, leren kennen als een zorgzame persoon. Je bent zeker geen allemans vriend, maar je gaat door het vuur voor de mensen die je in je hart hebt gesloten. Dat hartje is overigens een stuk kleiner dan jouw buitenkant doet vermoeden. Als je je zorgen maakt over mensen, dan is dat vaak terecht en houd je vaak trouw een vinger aan de pols. Maar ook, als er mensen zijn waarvan je denkt dat ze worden vergeten en eigenlijk wel eens in het zonnetje mogen worden gezet, dan kom jij in het geweer. Ook hier geldt geheimhouding, maar er zijn meerdere mensen in deze gemeente aan wie een welverdiend Koninklijk eerbewijs voorbij was gegaan zonder jouw inzet.

Je hebt ook inmiddels een zekere leeftijd bereikt, Rob, en dat gegeven leidt er bij jou toe dat je er ook genoeg in scheidt om jonge mensen onder je hoede te nemen, kansen te geven en te coachen. Je vindt het mooi om te zien wat er kan gebeuren als je mensen een beetje op weg helpt en een kans geeft. Maar met dat al ben je toch zeker niet als een rustig, kalm en bezadigd mens te kenschetsen. Integendeel, het lijkt wel of je elk jaar lastiger wordt. Je uren-inzet is fenomenaal en dat je ook voor je werk lange uren maakt gaat al die moeite ten koste van wat voor anderen vrije tijd is. Consequent heb je contact gezocht en gehouden met inwoners. Speelde er een kwestie, dan ging je er niet zelden op af

en belde onaangekondigd aan om van mensen zelf te horen hoe ze erover dachten. Het leverde je naast inzicht en waardevolle momenten ook op een heel aantal trouwe voorkeursstemmen van mensen die zich door jou vertegenwoordigd voelden.

We kennen jou als een fel debater in de raad. Je acteert vanuit een enorme betrokkenheid. Je weet wat je weet en je bent moeilijk onder de tafel te praten. In een debat mag je de grenzen graag opzoeken. Je kunt er wat van vinden, maar saai is het niet als jij de microfoon open zet. Met en zonder toestemming. In het Britse parlement heeft de oppositie een zogenaamd shadow cabinet. Telkens als een minister wat zegt, kan zijn evenknie uit de oppositie vakkundig commentaar leveren op hoe zij of hij het anders of beter gedaan zou hebben. Wij kennen dat systeem hier niet, maar vanuit jouw positie, recht tegenover de voorzitter, zit jij in een uitstekende positie als shadow voorzitter. In de afgelopen jaren hebben wij elkaar dan ook geregeld aangekeken over de leegte die onze tafel scheidt, allebei de hand aan de knop. Als getrainde politieman heb je natuurlijk geregeld een wapen te trekken gehad en een zekere vinger-vlugheid kan jou dan ook niet worden ontzegt waar het de interruptiemicrofoon betreft. Zo hebben wij diverse schermutselingen gehad. Je bent ook nog steeds het enige raadslid dat ik in 11 jaar burgemeesterschap ooit eens heb uitgezet met mijn geheime knopje. De laatste keer dat wij verbaal de degens kruisten, je noemde het zelf al, heeft dat landelijk tot een enorm aantal hits op Dumpert geleid, met ook een groot aantal kostelijke commentaren waar mijn kinderen veel plezier van hebben gehad op de middelbare school. Ik heb hier precies hetzelfde staan wat jij zelf hebt gezegd, door wrijving tot glans. Het is nooit tussen ons in komen te staan en daar ben ik blij om. Wie weet hoe goed het was gegaan als je de vergadering wel had overgenomen. In de carrousel heb je immers ook gedurende meerdere jaren getoond zelf een kundig en betrokken voorzitter te zijn.

Dat alles loopt nu ten einde, Rob. Sinds het begin van dit kalenderjaar heeft je leven op meerdere fronten op zijn kop gestaan. Je bent er in het ziekenhuis mee geconfronteerd dat ook een altijd maar doorlopende lawaaibeer uiteindelijk maar gewoon een mens is. Je hebt daaruit je consequenties getrokken. Je hebt een blad omgeslagen en je bent een nieuw hoofdstuk in je leven begonnen. Er zit veel nieuws en moois bij, maar verdriet en afscheid horen daar onvermijdelijk ook bij. Zo heb je ook de keus gemaakt om je raads-carrière na 14 jaar af te breken. Geen raadslid meer, geen fractievoorzitter, geen voorzitter van de carrousel en ga zo maar door. Het was een belangrijk deel van je leven dat je aan deze raad en de gemeenschap van Berg en Dal hebt gewijd. Daar wil ik je graag namens de raad ook voor danken. Dat ga ik zodadelijk doen door je de gemeentepenning te overhandigen, die hopelijk nog een lang en mooi aandenken mag vormen aan deze dierbare tijd. Maar aan dat lokale gedenkstuk mag ik nog iets toevoegen waaruit blijkt dat ook bovenlokaal kennis is genomen van al jouw werk gedurende zovele jaren. Het heeft, beste Rob, Zijne Majesteit onze Koning, behaagd om jou te benoemen tot lid in de orde van Oranje Nassau. Ik ga je graag de versierselen opspelden onder een welverdiend applaus.

22. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 00.35 uur.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Berg en Dal in zijn openbare vergadering van 30 januari 2020.

J.A.M. van Workum,
Griffier

mr M. Slinkman,
voorzitter

Toezeggingen / afspraken

Wethouder **Visser** zegt toe gespreksverslagen en mailwisseling met Monument en Landschap aan de raad te verstrekken. (pg 21)

Burgemeester **Slinkman** zegt toe dat bij de eerstvolgende wijzigingscyclus van de APV het verbod op lachgas toegevoegd wordt. (pg 22)